

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
UNIVERSITY OF TRIESTE
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER
FACOLTA DI MANAGEMENTO E DEVIOPMENTO

Datum: 15-05-2007

REF:	8697	2x DIPL.
------	------	----------

DIPLOMSKA NALOGA
MEDNARODNA PRIMERJAVA OBDAVČITVE
SAMOSTOJNIH PODJETNIKOV
POSAMEZNIKOV
JUDITA KAVČIČ

MENTOR
IZR. PROF. DR. FRANKO MILOST

KOPER, 2007

POVZETEK

Samostojni podjetnik posameznik je fizična oseba, ki se ukvarja s poslovno dejavnostjo zaradi pridobivanja dobička. V diplomski nalogi je prikazana registracija oz. začetek opravljanja dejavnosti, z vsemi postopki, ki so za to potrebni. Predstavljene so dolžnosti, ki jih ima samostojni podjetnik posameznik z vodenjem poslovnih knjig. Poudarjen je pomen poznavanja davčne zakonodaje, od katere je odvisna višina davčne osnove in s tem obveznosti za davek od dohodka ter posledično tudi čisti dobiček podjetnika. Ob predstavitvi delovanja samostojnega podjetnika posameznika v Sloveniji so mu zaradi primerjave postavljene ob bok podobne strukture v Italiji, Združenem Kraljestvu in Združenih državah Amerike.

Ključne besede: samostojni podjetnik posameznik, poslovne knjige, dohodnina, davčna lestvica, davčne olajšave, davčni dobropis, pariteta kupne moči

ABSTRACT

A sole trader is a person who owns a business carried on to make profit. Registration and start up activities are presented at very beginning of this thesis, followed by the adequate book keeping system presentation. There is a big emphasis given on tax law knowledge on which depends the taxable base hight, income tax liability and consequently net income after tax. Besides sole trading in Slovenia, there are also similar legal forms from Italy, United Kingdom and United States of America described in purpose of comparison.

Key words: sole trader, business book, income tax, taxable bands, tax allowances, tax credits, purchasing power parity

UDK 658.114:334.722:336.22(043.2)

VSEBINA

1 Uvod	1
1.1 Opredelitev obravnavanega problema in teoretična izhodišča.....	1
1.2 Namen in cilji.....	1
1.3 Metodologija	2
1.4 Predpostavke in omejitve.....	2
2 Davki	5
2.1 Pojem davkov.....	5
2.2 Vrste davkov	6
2.2.1 Dohodnina	6
2.2.2 Dohodki iz dejavnosti.....	8
3 Samostojni podjetnik posameznik – fizična oseba, ki samostojno nastopa na trgu	9
3.1 Pojem samostojnega podjetnika posameznika.....	9
3.2 Začetek opravljanja dejavnosti.....	11
3.3 Vodenje poslovnih knjig.....	15
3.4 Davčno priznavanje prihodkov in odhodkov	24
3.5 Davčne olajšave	32
3.6 Dohodninske lestvice	35
4 Izbira ustreznega pretvornika za izravnavo vrednosti in primerjava dohodninske obremenitve	41
4.1 Pariteta kupne moči in standard kupne moči	41
4.2 Primerjava dohodninske obremenitve.....	41
5 Sklep	49
Literatura	53
Priloge	56

TABELE

Tabela 3.1 Lestvica za odmero dohodnine v Sloveniji za leto 2005	35
Tabela 3.2 Zneski posebnih olajšav za vzdrževane družinske člane (otroke) v Sloveniji za leto 2005	35
Tabela 3.3 Lestvica za odmero dohodnine v Italiji za leto 2005	36
Tabela 3.4 Lestvica za odmero dohodnine v Združenem kraljestvu za leto 2005	37
Tabela 3.5 Dohodninska lestvica za obračun dohodnine v ZDA za leto 2005	39
Tabela 4.1 Pariteta kupne moči v letu 2005	41
Tabela 4.2 Dohodninski razredi z uporabo SKM za leto 2005	42
Tabela 4.3 Izenačitev dohodninskih razredov	42
Tabela 4.4 Davčne olajšave	45
Tabela 4.5 Davčni krediti	46
Tabela 4.6 Prispevki za socialno varnost v letu 2005	47

KRAJŠAVE

\$	ameriški dolar
£	angleški funt
€	evro
AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
AMT	Alternative Minimum Tax
BDP	bruto družbeni proizvod
DURS	Davčna uprava Republike Slovenije
EIN	Employer Identification Number
EU	Evropska unija
FYA	First year Allowance
GAAP	General Adopted Accounting Principles
HMR&C	Her Mayest's Revenue and Customs
INAIL	Instituto Nazionale per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul Lavoro
INPS	Instituto Nazionale di Previdenza Sociale
IRAP	Imposta Regionale sulle attività produttive
IRPEF	Imposta sul Reddito delle Persone fisiche
IRS	Internal Revenue Service
IVA	Imposta sul Valore Aggiunto
MACRS	Modified Accelerated Cost Recovery System
NIC	Natioanal insurance contribution
PKM	pariteta kupne moči
SEP	Self employment pension
SIMPLE	enostavni pokojninski načrt
SIT	slovenski tolar
SKM	standard kupne moči
SRS	Slovenski računovodski standardi
TUIR	Testo Unico delle Imposte sui Redditi
UCC	Uniform Commercial Code
ULPA	Uniform Limited Partnership Act
UNICO	obrazec dohodnine v Italiji
UPA	Uniform Partnership Act
VAT	Value Added Tax
ZDDPO	Zakon o davku na dohodek pravnih oseb
ZDoh	Zakon o dohodnini
ZGD	Zakon o gospodarskih družbah

1 UVOD

1.1 Opredelitev obravnavanega problema in teoretična izhodišča

Predmet raziskave je samostojni podjetnik posameznik z vidika davčne zakonodaje v Sloveniji, Italiji, Združenem kraljestvu in Združenih državah Amerike. Pri oblikovanju diplomske naloge je teoretično izhodišče, torej središče, okrog katerega je nastajala vsebina diplomskega dela, obdavčitev dohodka samostojnega podjetnika posameznika.

Samostojni podjetnik posameznik je fizična oseba, ki samostojno nastopa na trgu zaradi ustvarjanja dobička. Kot fizična oseba je zavezanec za dohodnino. Pomembno je poznavanje vseh dejavnikov, ki vplivajo na končno obdavčitev, saj je ta ena od elementov, ki pogojuje konkurenčnost.

Glede na to, da je Slovenija del širše evropske in svetovne skupnosti, mora konkurenčnost na trgu dosegati tudi z upoštevanjem določenih skupnih usmeritev in določil ter ohranjanju pogojev, ki ne izkrivljajo zdrave konkurence.

1.2 Namen in cilji

Statistični podatki kažejo, kar 60 % vseh podjetij v Sloveniji deluje kot samostojni podjetnik posameznik (Statistični letopis RS 2005). Podobna slika je tudi v poslovnem življenju drugih držav. V diplomski nalogi so obravnavane prav te celice poslovanja z vidika davkov in s tem povezanih kriterijev pri vodenju poslovnih knjig.

Namen diplomske naloge je opraviti primerjavo med obdavčitvijo dohodka samostojnega podjetnika posameznika v Sloveniji in sorodnih poslovnih subjektov v Italiji, kjer deluje kot »imprenditore individuale«, v Združenem kraljestvu kot »sole trader« in v Združenih državah Amerike kot »sole proprietor«.

Zastavljeni cilji v diplomski nalogi so:

1. predstaviti samostojnega podjetnika posameznika kot poslovni subjekt,
2. prikazati njegove obveznosti ob začetku opravljanja dejavnosti in pri vodenju poslovnih knjig,
3. analizirati, od česa je odvisna končna višina davčnega bremena samostojnega podjetnika posameznika,
4. predstaviti podobnosti in razhajanja med posameznimi državami.

1.3 Metodologija

Raziskava je nastala v poslovnem okolju. Ob oblikovanju diplomske naloge in spoznavanju rešitev problema je uporabljen induktivno-deduktivni proces spoznavanja. Je aplikativna raziskava, glede na vrsto jo lahko opredelimo kot študijo primera. Pri izdelavi diplomskega dela so bile uporabljene metode:

1. deskripcije (opisovanja) značilnosti samostojnega podjetnika posameznika, sistemov vodenja poslovnih knjig, davčnih olajšav,
2. klasifikacije (uvrščanja) samostojnega podjetnika posameznika glede na zakonsko postavljene kriterije,
3. primerjave obravnavanih kategorij.

Metode zbiranja podatkov predstavljajo pregledovanje zakonskih in drugih predpisov, knjig, revij, predvsem pa pridobivanje podatkov prek spleta.

1.4 Predpostavke in omejitve

Predpostavke, na podlagi katerih je grajena diplomska naloga, so:

1. število samostojnih podjetnikov posameznikov predstavlja velik delež v strukturi vseh pravnoorganizacijskih oblik,
2. dohodnina pomeni velik delež v proračunskih prihodkih,
3. poslovanje samostojnih podjetnikov posameznikov je urejeno dokaj podobno v vseh od obravnavanih držav in
4. obdavčitev fizičnih oseb je v Sloveniji dokaj visoka.

Ob pripravi tematike so bile zastavljene določene omejitve, ki ožijo področje proučevanja in s tem olajšujejo delo, saj bi sicer prešla v prevelike posplošitve in trditve ne bi mogle veljati za vse primere. Proučevanje je omejeno za določeno časovno obdobje enega leta, to je leto 2005. Časovna omejitev izhaja iz dejstva, da je v Sloveniji obdobje zadnjih let izpostavljeno številnim spremembam v davčni zakonodaji, kakor tudi dejstvu, da se v posameznih letih višina zneskov dohodkov v posameznih davčnih razredih kot tudi zneski olajšav spreminjajo tako v Sloveniji kot drugod. Omejitev pri izbiri držav izhaja pravzaprav iz poznavanja jezika, saj v nacionalnem arhivu literature skorajda nisem našla dela v slovenskem jeziku, ki bi vsebovalo izbrano tematiko. V veliko pomoč in skorajda edini vir informacij je bil svetovni splet. Tako je delo, kar zadeva tujino, nastajalo skoraj izključno s pomočjo spletnih strani davčnih uprav posamezne države. Težavo pri sestavljanju naloge je predstavljalo tudi pomanjkanje

občutka, kaj v izbranih državah v življenju dejansko pomeni vpliv davčne zakonodaje na poslovanje samostojnih podjetnikov posameznikov.

Zaradi lažje primerljivosti so denarne vrednosti davčnih razredov in davkov preračunane v evro, kot standard kupne moči (odslej SKM), s pomočjo paritete kupne moči (odslej PKM).

Teritorialna omejitev proučevanja velja za področje Združenih držav Amerike, kjer primerjava upošteva le državo New York, saj se državna davčna bremena med posameznimi državami zelo razlikujejo, nekje jih sploh ni, v državi in mestu New York pa so med najvišjimi.

Pa še zadnja omejitev, predpostavljamo, da ima podjetnik samo prihodke iz dejavnosti, tako bo obdavčitev izvirala le iz enega vira.

Vsebinsko diplomatska naloga v drugem delu pojasnjuje pojem davkov in pomen davčnega sistema za uravnotežen gospodarski razvoj. Podana je delitev davkov na podlagi različnih kriterijev in predstavljena dohodnina.

V nadaljevanju je v tretjem poglavju izpeljana mednarodna primerjava opredelitve samostojnega podjetnika posameznika z vidika zakonodaje kot tudi njegovih obveznosti ob začetku opravljanja dejavnosti ter obveznosti, ki izvirajo iz računovodskih predpisov in davčne zakonodaje. Ob zaključku poglavja so predstavljene dohodninske lestvice v primerjavo vključenih držav.

V četrtem poglavju sledi primerjava dohodninskih lestvic in olajšav z uporabo evra kot standarda kupne moči.

Zaključki diplomske naloge so podani v sklepnem, petem poglavju.

2 DAVKI

2.1 Pojem davkov

Davki so tema, ki je obstaja že od pojava prvih civilizacij. Svoje davke so terjale države kot tudi cerkev. Uporabljali so se za vzdrževanje vojske, včasih za obnovo države, velikokrat pa tudi za razkošno življenje aristokracije. Od tod tudi številni reki o davkih:

... na tem svetu pa so zanesljivi le smrt in davki.
(v pismu Leroyu, 1978, Franklin, Benjamin, 1706—1790)

Vir: Najdi.si Citati 2006

Guvernerji so mu [rimskemu cesarju Tiberiju] svetovali naj poveča davke v provincah, on pa jim je pisal, da je dolžnost dobrega pastirja čredo striči, ne pa odreti.
(Tiberij, XXXII, Svetonij, Gajus Tranquillus ?69—?125)

Vir: Najdi.si Citati 2006

Najtežja stvar na svetu je razumeti davek na dohodek.
(Albert Einstein , 14. 3. 1879—18. 4. 1955)

Vir: HeartMath LLC 2006

Iz gornjih citatov izvirajo vse resnice o davkih. Davki so večni, so pomemben vir financiranja delovanja države ter lokalnih skupnosti in zato neobhodno potrebni. Pri tem mora davčni sistem omogočati enakomeren in stabilen gospodarski razvoj, prerazporeditev bruto družbenega proizvoda (odslej BDP) in zadovoljevanje skupnih ter javnih potreb. Težnja sodobnih davčnih sistemov je, ob kritju osnovnih funkcij države zagotoviti spodbudo pospešenemu ekonomskemu razvoju in osnovno raven socialnih pravic državljanom (Milost in Milunovič 2001, 5). Torej mora zakonodajalec le poskrbeti, da z davki ne bo »odrl«¹ podjetij in posameznikov. Einsteinova misel pa je izposojena, da se z njo izpostavi splošna resnica in mnenje večine o zapletenosti davčne zakonodaje.

Davki so, poleg taks in prispevkov, eden od virov javnih prihodkov. So obvezne dajatve brez neposrednega vračila, ki jih organi oblasti predpišejo drugim ekonomskim subjektom bodisi za pokrivanje javnih finančnih potreb ali za uresničevanje drugih javnih ciljev, zlasti s področja ekonomske in socialne politike (Milost in Milunovič 2001, 12). To so obvezne dajatve in kot takšne predmet izvršitve s sredstvi državne prisile, če se zavezanci dajatvi upirajo.

2.2 Vrste davkov

Davke delimo na osnovi različnih kriterijev. Tako poznamo objektne davke in subjektne davke. Razlikujejo se glede na to, ali upoštevajo subjektivne značilnosti zavezanca ali ne (npr. starost). Naturalni in denarni davki se med seboj razlikujejo glede na način poravnavanja obveznosti. Razlikovanje med kvotitetnimi in kontingentiranimi davki je v načinu določanja davčne obveznosti. Redne in izredne davke ločimo zaradi rednosti pobiranja davkov. Splošni davki so namenjeni pokrivanju običajnih proračunskih potreb, namenski davki pa so določeni za določen namen (prispevki). Ločujemo jih tudi po predmetu obdavčitve (davek na donos, dohodek in premoženje). Končno pa davke ločimo tudi na posredne in neposredne (Milost in Milunovič 2001, 22-27).

Značilnost posrednih davkov je, da so prevaljivi in so vključeni v ceno blaga in storitev. Med posredne davke uvrščamo uvozne dajatve, davke na potrošnjo, akcize¹ in davek na plače (Milost in Milunovič 2001, 47).

Nasprotno od posrednih davkov so neposredni davki neprevaljivi in so neposredno odmerjeni zavezancu. Državi zagotavljajo stabilne in izdatne prihodke. Njihova dobra lastnost je, da upoštevajo davčno sposobnost zavezancev. Negativne lastnosti pa predstavljajo psihološko neprimernost in neelastičnost.

Med neposredne davke spadajo predvsem:

1. osebne dohodnine,
2. davek od dohodka pravnih oseb,
3. davek od kapitalskih dobičkov,
4. premoženjski davki (Milost in Milunovič 2001, 29).

Osrednja tema naloge je dohodnina, ki je v nadaljevanju malo podrobneje predstavljena.

2.2.1 Dohodnina

Dohodnina je davek od dohodkov fizičnih oseb. V Sloveniji se srečamo z njo v letu 1896 z Avstrijskim dopolnilnim davkom na donosnine (Milunovič in Horvat 2005, 5-6). Najdlje je dohodnina del davčnega sistema v Angliji, ki ta davek uporablja nepretrgoma od leta 1842 (Kranjec 2003, 95).

Pri nas dohodnino uporabljamo nepretrgoma od leta 1991. Je izdaten vir proračunskih prihodkov, saj v proračunu predstavlja 17,5 % davčnih prihodkov.²

---

¹ Posebne trošarine za blago, po katerem je povpraševanje zelo togo (tekoča goriva, tobačni izdelki, alkoholne pijače). Pomenijo visoko stopnjo obdavčitve.

² Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2005, Uradni list Republike Slovenije številka 25/2007 z dne 22. 3. 2007.

Po 4. in 5. členu Zakona o dohodnini 2005 (odslej ZDoh-1-UPB2) so davčni zavezanci fizične osebe s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji po načelu svetovnega dohodka in nerezidenti za dohodke, dosežene v Sloveniji. Predmet obdavčitve so vsi dohodki, doseženi v koledarskem letu, razen tistih, ki so izrecno navedeni kot neobdavčljivi. Neobdavčljivi dohodki so (Milunovič in Horvat 2005, 11):

1. dediščine,
2. dobitki od iger na srečo po Zakonu o igrah na srečo,
3. denarne pomoči za naravne nesreče in po predpisih o socialnem varstvu, otroški dodatek,
4. dohodki od posebnih upravičenj (vojni invalidi, žrtve vojne, denacionalizacijska upravičenja),
5. sodne in zavarovalne odškodnine,
6. solidarnostne pomoči sindikata in dobrodelnih organizacij.

Pri izračunu davčne obveznosti se upoštevajo davčne olajšave, kot odbitek od davčne osnove. Mednje spadajo splošna olajšava, osebne olajšave (starost, vzdrževani družinski člani, olajšave na pokojnine in nadomestila iz naslova invalidnin), posebna obravnava študentskega dela in obresti, olajšava za različne namene v višini 2 % davčne osnove in posebna obravnava za vlaganja v sistem dodatnega pokojninskega zavarovanja. Za obdavčitev se uporablja progresivna davčna lestvica z razponom stopenj od 16 do 50 % (ZDoh-1-UPB2).

Vrste dohodkov, obdavčene z dohodnino, so (Milunovič in Horvat 2005,11):

1. dohodek iz zaposlitve,
2. dohodek iz dejavnosti,
3. dohodek iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti,
4. dohodek iz premoženja,
5. dobiček iz kapitala,
6. drugi dohodki.

Dohodki se delijo na aktivne (to so dohodki iz dela) in pasivne (dohodki iz premoženja, premoženjskih pravic, kapitala). Način obdavčitve zanje je po Zakonu o dohodnini, ki je stopil v veljavo 1. 1. 2006, različen. Dohodki iz dela uporabljajo način obdavčitve po lestvici z akontacijo in končnim obračunom, pasivni dohodki pa so že ob nastanku obdavčeni z dokončnim davkom (ZDoh-1-UPB3).

2.2.2 Dohodki iz dejavnosti

Dohodki, ki obsegajo tudi tiste iz dejavnosti samostojnega podjetnika posameznika, obsegajo vse dohodke iz neodvisnega razmerja in vključujejo tudi posamezne posle.

Za podjetnike, ki niso dolžni voditi poslovnih knjig, imajo prihodek v zadnjih 12 mesecih nižji od 3.900.000 SIT, ne zaposlujejo delavcev in niso v preteklosti upoštevali dejanskih stroškov pri izračunu dobička, lahko uveljavljajo 25–odstotne normirane stroške in so obdavčeni s 25 % davka (ZDoh-1-UPB2 , 35.,45. in 122. člen).

Dohodki iz posameznih poslov so obdavčeni s 25–odstotnim davkom z upoštevanjem 10–odstotnih normiranih stroškov (ZDoh-1-UPB2 , 55., 56. in 122. člen).

Preostali dohodki iz dejavnosti so podrobneje prikazani v nadaljevanju.

Končni obračun dohodnine se opravi na podlagi davčne napovedi zavezanca z odmerno odločbo davčnega organa.

3 SAMOSTOJNI PODJETNIK POSAMEZNIK – FIZIČNA OSEBA, KI SAMOSTOJNO NASTOPA NA TRGU

3.1 Pojem samostojnega podjetnika posameznika

Asociacija na pojem *podjetnika* nam v mislih ustvari osebo, ki jo odlikujejo osebnostne lastnosti samozavesti, kreativnosti, vztrajnosti, ambicioznosti in inovativnosti. Sposoben je zaznati tržne priložnosti kot tudi tveganja in se jim s trezno presojo uspešno izogniti ali vsaj zmanjšati njihov učinek na minimum. Z dobro organizacijo dela poskrbi, da vse teče optimalno. Z poznavanjem zakonskih predpisov pa omogoča, da dejavnost vodi med Scilo in Karibdo brez kršenja normativnih okvirov in s plačilom dajatev, ki so najmanjše možne. Dobro mu je poznan rek:

Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in niti tolarja več.

Po Zakonu o gospodarskih družbah (odslej ZGD) je *samostojni podjetnik posameznik* fizična oseba, ki samostojno opravlja gospodarsko dejavnost kot svojo izključno dejavnost tako, da oblikuje in organizira svoja sredstva v posebnem obratu ali podjetju, ne da bi ustanovila družbo (ZGD-UPB1).

Ureditev pravnega statusa samostojnega podjetnika posameznika narekuje praksa, ker pluralistično gospodarstvo potrebuje različne pravnoorganizacijske oblike gospodarskih subjektov, od družb do posameznikov, ki se poklicno ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo. Današnji samostojni podjetnik posameznik je nekdanji individualni trgovec, pri čemer se po zakonu samostojni podjetnik posameznik lahko ukvarja ne samo s trgovino v ožjem pomenu besede, temveč z vsemi oblikami gospodarske dejavnosti. Bistveno je, da je to redni poklic samostojnega podjetnika posameznika. Samostojni podjetnik posameznik se mora ukvarjati s pridobitno dejavnostjo zaradi pridobivanja dobička (Ivanjko in Kocbek 2003, 297—298). Pri tem moramo od vseh samostojnih podjetnikov posameznikov ločiti samostojne podjetnike posameznike obrtnike. To so podjetniki, ki se lahko ukvarjajo le z dejavnostmi, ki jih določa Obrtni zakon in pod pogoji, ki jih določa ta zakon. Gre v bistvu za način opravljanja dejavnosti, kjer se gospodarska dejavnost opravlja z uporabo veščine. Torej je samostojni podjetnik posameznik statusna oblika nosilca obrtne dejavnosti.

Odgovornost samostojnega podjetnika posameznika za obveznosti podjetja je neomejena. Za obveznosti iz svojega poslovanja torej odgovarja z vsem svojim premoženjem. Gre za osebno, samostojno in neposredno odgovornost samostojnega podjetnika posameznika, ki nima značaja solidarne odgovornosti, saj njegovo podjetje nima statusa pravne osebe. Ločevanje osebne in poslovne lastnine nima pomena za

upnike, pomembno je le za primer davčnih predpisov in morebitnega stečaja samostojnega podjetnika posameznika (Ivanjko in Kocbek 2003, 303-304).

Obveznosti samostojnega podjetnika posameznika ob prenehanju so izbris iz poslovnega registra in davčnih evidenc kot podjetje ter odjava iz socialnega zavarovanja. Poleg tega pa mora samostojni podjetnik posameznik vsaj tri mesece pred prenehanjem opravljanja dejavnosti na primeren način sporočiti o nameravanim prenehanju poslovanja, npr. s pismi upnikom, z obvestili v poslovnih prostorih, v sredstvih javnega obveščanja (Ivanjko in Kocbek 2003, 305).

Samostojnega podjetnika posameznika, ki opravlja gospodarsko dejavnost, poznajo tudi drugi sistemi pod različnimi imeni.

V Italiji je podjetništvo in organiziranje dejavnosti opredeljeno v V. knjigi Civilnega zakonika (ital. Codice civile). Zakonik opredeljuje kot podjetnika vsakega, ki opravlja profitno dejavnost v organizirani obliki kot svoj poklic z namenom proizvodnje in menjave dobrin in storitev (2082. člen). Za podjetnika je torej pomembna gospodarska dejavnost, ki se izvaja v določeni pravnoorganizacijski obliki s profitnim namenom. Poleg podjetnika zakonik pozna tudi malega podjetnika (ital. piccolo imprenditore), ki je dejansko lahko samostojni kmet, obrtnik, mali trgovec, ki svoje delo opravlja poklicno predvsem s svojim delom in delom družinskih članov (2083. člen).

Dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo podjetja, so razvrščene v:

1. kmetijsko dejavnost,
2. dejavnost obrtnikov, malih trgovcev,
3. gospodarsko dejavnost.

Podjetnik, ki opravlja gospodarsko dejavnost, je v nasprotju z malim podjetnikom zavezan vpisu v register podjetij (ital. Il Registro delle Imprese), podvržen stečaju in mora voditi poslovne knjige (The Cardozo Institute 2006).

Pravnoorganizacijske oblike, v katerih lahko organizirano delujejo podjetniki so tako kot pri nas osebne in kapitalske družbe. Med osebnimi poznajo še enostavno družbo (ital. societa semplice), ki je uporabljena za dejavnosti malega podjetnika. Samostojni podjetnik posameznik ni v zakoniku nikjer neposredno omenjen. Del prava, ki podrobneje ureja podjetništvo in različne vrste podjetij, je trgovinsko pravo (ital. diritto commerciale). Slednje je bilo v Italiji v letu 1942 inkorporirano v civilno pravo, do takrat je obstajal za to področje poseben zakon (ital. Codice di Commercio), ki je urejal proizvodnjo storitev in blaga individualnih podjetnikov in družb z vidika trga. Tu je bil samostojni podjetnik posameznik natančno opredeljen. Lastnik individualnega podjetja (ital. impresa individuale) je imprenditore individuale (ital.) ali samostojni podjetnik posameznik, ki sam s svojim premoženjem odgovarja za obveznosti podjetja. Pomembna zanj je dejavnost, namenjena ustvarjanju dobička, in to, da dejavnosti ne

opravlja pretežno s svojim delom, ampak za delo uporablja tudi zaposlene in druga sredstva. Torej je pomembna organizacija dela in kapitala, v čemer se razlikuje od malega podjetnika (LUISS Guido Carli 2006).

Tudi v Združenem kraljestvu in Združenih državah Amerike poznajo fizične osebe, ki opravljajo pridobitno dejavnost z lastnimi sredstvi in so za delovanje podjetja odgovorne z vsem svojim premoženjem. Ravno tako poznajo osebne družbe (partnerships) in kapitalske družbe (corporations v ZDA oz. companies v UK), vendar med njihovimi zakoni (v Združenem kraljestvu je to Companies Act in v Združenih državah Amerike, kjer imajo Partnership Act, Limited Partnership Act in Limited Liability Company Act) predpisa za samostojnega podjetnika posameznika ni zaslediti.

3.2 Začetek opravljanja dejavnosti

Samostojni podjetnik posameznik nastopa v pravnem smislu kot gospodarski subjekt. Razlika med njim in družbo je v tem, da ima družba pravno subjektiviteto ločeno od lastnikov. Samostojni podjetnik posameznik posluje v pravnem prometu s svojim imenom in priimkom, ki nosi funkcijo firme v družbi, z oznako dejavnosti, lahko tudi fantazijskim dodatkom in okrajšavo za samostojnega podjetnika posameznika »s.p.«. Sedež podjetja mora biti naveden poleg firme zaradi varnosti pravnega prometa. Firma je obvezna pri poslovanju zato, da so ločene zadeve, ki so opredeljene kot osebne, od poslovnih. Bistveno je tudi to, da se na podlagi firme uveljavljajo odgovornosti za obveznosti iz njegovega poslovanja. Na svoji poslovni dokumentaciji mora samostojni podjetnik posameznik navajati tudi podatke o organu priglasitve in pravilni številki (Ivanjko in Kocbek, 2003).

Začetek poslovanja samostojnega podjetnika posameznika je tesno povezan z registracijo, saj pred tem dejavnosti ne sme opravljati. Samostojni podjetnik posameznik, ki po ZGD izpolnjuje pogoje za male družbe, opravi registracijo na podlagi ZGD in Pravilnika o načinu in postopku vpisa ter vodenja podatkov o samostojnih podjetnikih posameznikih v Poslovnem registru Slovenije. Register vodi AJPES (Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve).

Na podlagi vloge je samostojnemu podjetniku posamezniku dodeljena 7–mestna matična številka oz. 10–mestna matična številka, če ima podružnice, določi se glavna dejavnost in opravi vpis v Poslovni register Slovenije. Po vpisu v register se samostojnemu podjetniku posamezniku izda sklep o vpisu v register.

AJPES-u mora samostojni podjetnik posameznik v 15 dneh po nastanku javiti tudi spremembe podatkov oz. v 15 dneh pred prenehanjem dejavnosti prijaviti prenehanje.

Za potrebe vpisa v *davčni register* mora samostojni podjetnik posameznik sporočiti

davčnemu organu naslednje podatke:

1. dan v mesecu za izplačilo plač,
2. podatke o osebi, ki vodi poslovne knjige, če jih ne vodi podjetnik sam,
3. podatke o poslovnih in drugih prostorih, ki se uporabljajo za opravljanje dejavnosti,
4. številke deviznih računov v tujini z navedbo banke in države,
5. podatke o povezanih osebah.

Poleg gornjih mora davčnemu organu predložiti tudi podatke, na podlagi katerih se ugotovi višino predhodne akontacije dohodnine in način plačevanja (mesečno ali trimesečno), obvestilo o načinu vodenja poslovnih knjig (enostavno ali dvostavno knjigovodstvo) z navedbo mesta hranjenja poslovnih knjig. Za pripravo na obračun prispevkov za socialno varnost je potrebno navesti vrsto zavarovanja. Opredeliti je potrebno tudi predvideno članstvo v zbornicah (Obrtna zbornica Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije).

V osmih dneh od registracije se mora prijaviti v obvezno socialno zavarovanje. Ob tem mora predložiti tudi sklep o vpisu v poslovni register.

Če so za opravljanje dejavnosti predvideni posebni pogoji, predpisani z zakonom, jih mora samostojni podjetnik posameznik izpolniti še pred dejanskim začetkom poslovanja (predpisana izobrazba). Ravno tako so za nekatere dejavnosti predpisani pogoji, ki se nanašajo na izpolnjevanje tehničnih, delovnovarstvenih, komunalnih, sanitarnohigienskih lastnosti obratov in naprav. Samostojni podjetnik posameznik obrtnik mora pridobiti dovoljenje za opravljanje obrtne dejavnosti. Izdelano mora imeti pisno izjavo o varnosti in izbrati pooblaščenega zdravnika.

Plačilni promet vodi preko *poslovnega transakcijskega računa* pri izbrani banki, tako so poslovne in osebne finance ločene.

Od 1. 7. 2005 deluje e-VEM (vse na enem mestu), to je državni portal za poslovne subjekte. Tu si lahko samostojni podjetnik posameznik uredi preko spleta ali na točkah VEM naenkrat (*Opomnik 2005*):

1. prijavo za vpis, spremembo ali izbris iz poslovnega registra,
2. posredovanje davčnih podatkov ob registraciji Davčni upravi Republike Slovenije (odslej DURS),
3. prijavo v obvezno socialno zavarovanje.

V sosednji Italiji se registracija podjetij opravi pri Trgovinski zbornici (ital. Camera di Commercio), ki je organizirana regionalno. Podjetnik torej opravi prijavo tam, kjer je sedež opravljanja dejavnosti.

Vpis se opravi v Register podjetij (ital. Il Registro delle Imprese), ki je razdeljen v dva dela. Prvi splošni del je namenjen vpisu podjetij, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, mednje spada tudi individualno podjetje. V drugem posebnem delu pa so vpisani mali podjetniki, kmetje in enostavne družbe. Vpis mora biti opravljen v roku 30-ih dni po začetku opravljanja dejavnosti.

Na podlagi vloge se opravi vpis v poslovni register, podjetnik pridobi registrsko številko, ki jo mora uporabiti na vsej poslovni dokumentaciji (Uninoncamere 2005).

Poleg prijave v poslovni register je potrebno v tridesetih dneh prijaviti začetek opravljanja dejavnosti tudi na davčno upravo (ital. Agenzia delle Entrate) zaradi pridobitve davčne številke za potrebe davka na dodano vrednost (ital. partita IVA), ki je v primeru družb enaka z davčno številko za davek na dohodek (ital. codice fiscale), medtem ko se v primeru samostojnega podjetnika posameznika davčna številka za davek na dodano vrednost razlikuje od davčne številke za dohodnino, to samostojni podjetnik posameznik dobi ob rojstvu. Ob tem mora davčnemu organu na istem obrazcu tudi sporočiti način vodenja poslovnih knjig.

Samostojni podjetnik posameznik se mora prijaviti tudi v socialno zavarovanje pri INPS (ital. Istituto Nazionale di Previdenza Sociale).

Poleg vsega pa mora samostojni podjetnik posameznik, ki se ukvarja z dejavnostjo, pri katerih je povečana nevarnost za poškodbo pri delu in je nevarnost poklicnih obolenj večja, prijaviti začetek opravljanja dejavnosti in zaposlene v INAIL (ital. Istituto Nazionale per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul Lavoro). Gre za zavarovanje za primere nesreč pri delu in poklicnih obolenj.

Prijavo na davčni urad in v socialno zavarovanje se lahko opravi skupaj z vpisom v register podjetij (Italia. Agenzia delle Entrate 2006a).

V Združenem kraljestvu sega zgodovina registracije podjetij v leto 1844. Danes se registracija družb opravlja v skladu z Zakonom o podjetjih (angl. Companies Act 1989). Ne obstaja pa nobena zakonska zahteva, ki bi samostojnega podjetnika posameznika zavezovala k registraciji gospodarskega subjekta. Upoštevati mora le zakon, ki predpisuje oblikovanje imena družbe (angl. Business Names Act). Ta predpisuje, da mora samostojni podjetnik posameznik, če posluje pod drugačnim imenom kot sta njegovo ime in priimek, na vseh poslovnih dokumentih, v poslovnih prostorih in povsod drugod, kjer bi lahko s tem imenom zavajal poslovne partnerje in kupce, navajati tudi svoje ime in priimek ter naslov. Poleg tega ne sme uporabljati določenih besed, paziti pa mora tudi na to, da imena, ki si ga je izbral, ni uporabil že nekdo drug ali ni temu zelo podobno, saj je lahko nepravilno izbrano ime kaj kmalu predmet tožbe. Zato mnogi samostojni podjetniki posamezniki poiščejo pomoč pri enem od mnogih registrov poslovnih imen ali Nacionalnem registru poslovnih nazivov in se tam tudi registrirajo, z namenom preverjanja možnosti uporabe, po drugi strani pa tudi zaščitijo svojega imena

Začetek opravljanja dejavnosti mora prijaviti davčnemu uradu HMR&C Inland Revenue v roku treh mesecev na obrazcu CWF1. Na podlagi te prijave je zaveden pri davčni službi in v socialnem zavarovanju (angl. National Insurance) ter kot davčni zavezanec za davek na dodano vrednost. Za določene dejavnosti (gostinstvo, otroško varstvo, poulični prodajalci, vozniki taksijev) je potrebno pridobiti licenco lokalnih oblasti pred začetkom opravljanja dejavnosti (United Kingdom. Department of Trade and Industry, 2006a). Podobno kot v Italiji nisem zasledila zahteve po odprtju poslovnega računa.

V Združenih državah Amerike je sistem registracije samostojnega podjetnika posameznika podoben kot v Združenem kraljestvu. Glede na to, da so Združene države Amerike federacija držav, je tu zakonska regulativa nekoliko drugačna od drugih obravnavanih držav. Poslovna zakonodaja je del ameriške zakonodaje, ki obvladuje ustanovitev, notranjo organizacijo kot tudi povezavo podjetij s tretjimi t. j. poslovnim okoljem (zaposlovanje, trgovina, pogodbe, davčni sistem). Glede na to, da v poslovnem življenju v Združenih državah Amerike v glavnem velja državna zakonodaja in se lahko zelo razlikuje od države do države, so bila velika prizadevanja vložena v izdelavo in priznanje enotnih zakonskih izhodišč (angl. uniform code), ki bi veljala za vse ameriške države. Večji uspeh teh prizadevanj je priznanje poenotenega zakona o trgovanju (angl. Uniform Commercial Code, odslej UCC). Razglašen je bil z namenom harmonizacije posameznih državnih zakonov na področju trgovanja. Sam akt nima moči zakona, vendar pa jo dobi, ko ga za izdelavo državne zakonodaje uporabijo posamezne države. Uporabljen je v vseh državah Združenih držav Amerike. V določeni meri je UCC upoštevan tudi v Louisiani razen za 2. poglavje, ki obravnava prodajo, kjer so se še vedno obdržala določila Napoleonovega zakonika³, ki je v ti državi sicer v veljavi. Drugi unificirani akti so še Uniformni zakon o partnerstvu (angl. Uniform Partnership Act, odslej UPA) in Uniformni zakon o partnerstvu z omejeno odgovornostjo (angl. Uniform Liability Partnership Act, odslej ULPA). So produkt dela American Law institut in National Conference of Commissioners on Uniform State Laws (National Conference of Commissioners on Uniform State Law 2002).

Pri registraciji podjetij morajo tu upoštevati korporacijsko pravo ali angl. Corporate Law. Podjetja so registrirana na podlagi državne zakonodaje. To pa je privedlo do tega, da podjetniki iščejo »najugodnejši« sedež za svoje podjetje. Znan je primer Delaware, ki pomeni raj za ustanavljanje družb, saj je tam glede na razvrstitev Fortune⁴ ustanovljenih

---

³ Code de Napoleon je civilni zakonik, ki je stopil v veljavo v Franciji 21. 3. 1804. Privzele so ga številne države.

⁴ Fortune 500 je lista podjetij, letno objavljena v reviji Fortune, ki prikaže 500 najuspešnejših ameriških podjetij po merilu prihodkov.

kar 58 % od 500 najuspešnejših podjetij.

Državna služba, ki vodi register podjetij, je Secretary of State — Corporation department. Registrirajo se le kapitalske družbe in nekatere oblike osebnih družb kot na primer komanditna družba, partnerstvo z omejeno odgovornostjo ali angl. LLP – Limited Liability Partnership.

Podobno kot v anglosaški različici v Evropi tudi v ZDA samostojni podjetnik posameznik nima zakonske podlage za registracijo v registru podjetij. Prepričati se mora le o možnosti uporabe izbranega imena. To stori pri okrožnih organih (angl. county clerk). Obvezno pa mora prijaviti, če si je izbral poslovanje z drugačnim nazivom, kot sta njegovo ime in priimek, da bo »posle opravljaj kot« ali v originalu »Doing Business As«. S tem dejanjem si pridobi certifikat, ki mu omogoči, da odpre ločen poslovni račun pri banki in omogoči strankam, da vedo, s kom imajo poslovne stike (The City of New York 2006). Nadaljnja zahteva je pridobitev licence, če jo opravljanje dejavnosti zahteva. Pri IRS (Internal Revenue Service) ali zveznem davčnem organu mora pridobiti EIN (Employer Identification Number), to je identifikacijsko številko, ki označuje delodajalca za potrebe evidence in kontrole odvajanja prispevkov in davkov zaposlencev, če bo zaposloval. Poleg tega si mora pridobiti tudi državno identifikacijsko številko za potrebe prometnega davka (ang. sales and use tax), če opravlja dejavnost, ki je zavezana prometnemu davku. Ameriški davčni sistem se mi zdi nekoliko bolj zapleten od drugih, verjetno zaradi vsaj treh — zveznega, državnega, okrožnega in v nekaterih primerih tudi mestnega — nivojev davčnih obveznosti (United States. Internal Revenue Service 2006a).

Ob zaključku poglavja lahko ugotovimo, da je pojem samostojnih podjetnikov posameznikov poznan v vseh od proučevanih držav; da je v dveh od njih, in sicer v Sloveniji in Italiji, prisotna registracija v poslovnih registrih, v dveh anglosaških ureditvah pa vpis v register podjetij ni potreben, prijaviti morajo le ime, s katerim se bodo predstavljali pred partnerji in javnostjo, če le to ni enako njihovemu imenu in priimku. Glede prijave davčnemu organu in v socialno zavarovanje imajo podobne obveznosti.

3.3 Vodenje poslovnih knjig

Samostojno opravljanje gospodarske dejavnosti zaradi pridobivanja dobička je glavna značilnost samostojnega podjetnika posameznika. Tako kot za druga področja njegovega delovanja so tudi evidentiranje poslovnih dogodkov, ugotavljanje dobička ali izgube in davčna obremenitev dobička oz. prenos izgube zakonsko urejena.

Velik je pomen urejenega knjigovodstva za upnike, dolžnike pa tudi za državo in končno za samostojnega podjetnika posameznika samega. Zakon, ki urejuje bilančno pravo in računovodstvo, je ZGD. Podrobnejša pravila o računovodenju pa postavlja

Slovenski inštitut za revizijo v Slovenskih računovodskih standardih (odslej SRS), ki so sprejeti s soglasjem Ministrstva za finance in so torej opredeljeni kot predpis, ter kontnem načrtu. Bilančnopravna pravila, določena v ZGD, praviloma veljajo za vse gospodarske družbe in samostojne podjetnike posameznike, vendar se vse določbe ne uporabljajo v enakem merilu za vse gospodarske družbe, saj je njihova uporaba odvisna od velikosti in pravnoorganizacijske oblike družbe. Še posebej velja izpostaviti razlikovanje pri samostojnih podjetnikih posameznikih glede na njihovo velikost (Ivanjko in Kocbek 2003, 189)

ZGD namreč razvršča družbe in samostojne podjetnike posameznike v letu 2005 v tri kategorije.

Majhne družbe so tiste, za katere velja, da:

1. povprečno število zaposlenih v zadnjem letu ne presega 50,
2. čisti prihodki od prodaje v zadnjem poslovnem letu ne presegajo 1,7 milijarde tolarjev,
3. vrednost aktive ob koncu poslovnega leta ne presega 850 milijonov tolarjev.

Srednje družbe so tiste, za katere velja, da:

1. povprečno število zaposlenih v zadnjem letu ne presega 250,
2. čisti prihodki od prodaje v zadnjem letu ne presegajo 6,8 milijarde tolarjev,
3. vrednost aktive ob koncu poslovnega leta ne presega 3,4 milijarde tolarjev.

Velike družbe so tiste, ki se ne štejejo niti za majhne niti za velike.

Za uvrstitev družbe v posamezno kategorijo zadošča izpolnjevanje dveh pogojev izmed treh. Pri določanju velikosti se uporablja stanje zadnjega poslovnega leta.

Kapitalske družbe, dvojne družbe in samostojni podjetniki posamezniki, za katere veljajo merila za srednje in velike družbe, morajo upoštevati vsa določila ZGD o poslovnih knjigah in računovodenju. Samostojni podjetniki posamezniki, ki ustrezajo merilom za majhne družbe, pa upoštevajo samo posamezne določbe o računovodenju, poleg tega pa so dopuščene nekatere poenostavitve pri členitvi izkazov (Ivanjko in Kocbek 2003, 190—191). Podrobnejša pravila računovodenja za majhne in zelo majhne samostojne podjetnike posameznike so določena v SRS 39 »Računovodske rešitve pri malih samostojnih podjetnikih posameznikih«. Pri obravnavanju poslovnih dogodkov, ki v tem standardu niso opredeljeni, morajo samostojni podjetniki posamezniki upoštevati ustrezní splošni slovenski računovodski standard. Pri tem pa tudi samostojni podjetniki posamezniki, ki ustrezajo merilom velikih in srednjih družb, upoštevajo določila SRS 39 o kapitalu. Letno poročilo za male samostojne podjetnike posameznike obsega le poenostavljeno bilanco stanja in izkaza poslovnega izida, ki so ju poleg DURS-u dolžni posredovati AJPES-u zaradi javne objave do 31. 3. naslednjega leta.

Poenostavitev sega tudi na področje knjigovodstva, saj v skupini samostojnih podjetnikov posameznikov, ki ustrezajo merilom za majhne družbe, obstaja še podskupina samostojnih podjetnikov posameznikov z zelo majhnim obsegom poslovanja, katerim je dovoljeno voditi knjige po sistemu enostavnega knjigovodstva. Ti morajo v letu 2005 izpolnjevati vsaj dve od treh meril:

1. povprečno število zaposlenih ne presega 3,
2. letni prihodki od prodaje so nižji od 10 milijonov tolarjev,
3. povprečna vrednost aktive obračunskega leta ne presega 6 milijonov tolarjev.

Temeljni računovodski izkaz je bilanca stanja, v katerem je resnično in pošteno prikazano stanje sredstev in obveznosti do njihovih virov v nekem trenutku, po navadi 31. 12. Izkaz poslovnega izida prikazuje poslovni izid (prihodke, zmanjšane za odhodke) za poslovno leto. Samostojni podjetnik posameznik ni dolžen sprejemati pravilnikov in drugih aktov. Samostojni podjetnik posameznik sprejema računovodske usmeritve s sklepi. Sklepi se hranijo 10 let po prenehanju opravljanja dejavnosti. Vsak sklep se označi z zaporedno številko po časovnem zaporedju. Že sprejete računovodske usmeritve se lahko spreminjajo le z novimi sklepi.

Samostojni podjetniki posamezniki, ki vodijo poslovne knjige po sistemu dvostavnega knjigovodstva, morajo voditi temeljni poslovni knjigi: dnevnik in glavno knjigo. Poleg teh pa lahko uporabljajo še pomožne knjige, ki so razčlenjevalne analitične evidence posameznih postavk kontov glavne knjige, npr. knjiga dobaviteljev, kupcev, osnovnih sredstev, blagajniški dnevnik. Pri tem je vredno omeniti, da samostojni podjetnik posameznik lahko odloča, glede na to, da se njegove osebne in poslovne finance lahko pretakajo med dejavnostjo in gospodinjstvom, ali bo vodil blagajniško knjigo ali ne. Seveda je pomembno, kakšen obseg gotovinskega poslovanja mu narekuje sama narava dejavnosti. Če je ta obseg precejšen, je priporočljivo, vodenje blagajniške knjige, sicer pa ne. Čeprav blagajniških knjig ne vodi, pa mora v knjigovodstvu zagotoviti podatke o pretokih gotovine med gospodinjstvom in posli. Med vsemi pomožnimi poslovnimi knjigami pa je obvezno le vodenje registra osnovnih sredstev. V glavno knjigo in dnevnik podjetnik knjiži poslovne dogodke na podlagi kontnega okvira, ki ga pripravi Slovenski inštitut za revizijo in ga podjetnik ustrezno razčleni v skladu z lastnimi potrebami.

Poleg že naštetih poslovnih knjig morajo zavezanci za davek na dodano vrednost voditi še evidence, predpisane z Zakonom o davku na dodano vrednost in Pravilnikom o izvajanju zakona o davku na dodano vrednost.

Samostojni podjetniki posamezniki z zelo majhnim obsegom poslovanja so obvezni voditi knjigo prihodkov in odhodkov, register osnovnih sredstev ter evidence za DDV,

če so davčni zavezanci.

Vse vknjižbe se opravijo le na podlagi verodostojnih knjigovodskih listin. Te izkazujejo poslovne dogodke s tako jasnostjo, da lahko strokovna oseba, ki pri njihovem nastanku ni sodelovala, nedvoumno ugotovi naravo in obseg poslovnega dogodka. Knjigovodske listine so lahko izvirne (izdani in prejeti računi) ali izvedene (razdelilnik stroškov porabljene električne energije med gospodinjstvom in dejavnostjo).

Knjigovodska listina mora biti označena z zaporedno številko, podatki o izdajatelju, krajem in datumom izdaje, podatki o prejemniku, podatki o poslovnem dogodku, zneskom ter podpisom ali faksimile, lahko pa tudi žigom. Pri vsem tem pa mora knjigovodska listina ustrezati zahtevam ZGD in Zakona o davku na dodano vrednost.

Vrednosti večjih poslovnih sredstev – osnovnih sredstev – se razporejajo v stroške v daljšem časovnem obdobju (letih). Pri tem lahko samostojni podjetnik posameznik upošteva enakomerno časovno amortiziranje ali pa si stopnje amortiziranja določi samostojno, neodvisno od stopenj, ki jih narekujejo davčni predpisi. Upoštevati mora tudi eno od metod vrednotenja zalog, ki mora biti stalna. Vsako spremembo načina vrednotenja zalog mora utemeljiti.

Samostojni podjetnik posameznik mora upoštevati tudi gospodarska gibanja in vrednosti svojih sredstev v skladu s smerjo gibanja okrepiti ali oslabiti. Terjatve, izražene v tuji valuti, se na dan sestave bilance stanja preračunajo v domačo valuto.

Na koncu obračunskega obdobja mora samostojni podjetnik posameznik opraviti popis sredstev in njihovih virov, kar je bolj poznano kot inventura. S tem dejanjem se knjižno stanje uskladi z dejanskim (Zupančič in Pupis 2003, zvezek 1-6)

V sosednji Italiji je vodenje knjig opredeljeno v civilnem zakoniku v členih 2214 do 2220 (The Cardozo Institute 2006). Po zakoniku je obvezno vodenje dnevnika in knjige podatkov iz letnega poročila ali (ital.) »libro degli inventari«, ki mora izkazovati pošteno stanje aktive in pasive in mora biti usklajeno ob zaključku vsakega poslovnega leta. Poleg teh mora voditi tudi poslovne knjige, ki omogočajo vpogled v analitiko poslovnega dogajanja v podjetju (glavna knjiga, materialno knjigovodstvo, blagajniški dnevnik, plačilna lista, register osnovnih sredstev in zaposlenih, knjigo poslovne korespondence). Poleg civilnega zakonika morajo podjetja upoštevati še nacionalna računovodska načela (ital. Il principio contabile nazionale) izdane pri L' Organismo Italiano di Contabilita, ki je bil ustanovljen leta 2001 iz potrebe po organizaciji, ki bi skrbela za uvedbo in spremljavo sprememb državnih kot tudi mednarodnih določil računovodenja. Obenem sodeluje z zakonodajalcem pri izdaji normativnih aktov v zvezi z knjigovodstvom. Knjigovodstvo se izvaja na podlagi obveznih bilančnih shem in kontnega načrta, ki variira glede na obliko in velikost podjetja ter dejavnost. Naloga kontnega načrta je informiranje o analitičnih kontih. Vsak načrt vsebuje, poleg analitičnih kontov, kontni okvir, ki daje vpogled v skupine kontov, in bilančno oznako,

ta nam pove, kam v bilanci posamezen konto spada. Zraven spadajo še pojasnila, ki opisno predstavijo vsebino konta in njegovo mesto v knjigovodstvu (ali je to konto v dobro ali v breme).

Primer italijanskega konta:

CO.002.004.00027

CO (ital. costi) oznaka da je to strošek in torej spada v izkaz uspeha

002 stroški storitev

004 komercialne storitve

00027 storitve reprezentance (Ragioneria 2006)

Letno poročilo (ital. bilancio di esercizio) sestoji iz bilance stanja (ital. lo Stato patrimoniale), izkaza poslovnega izida (ital. il Conto economico) in dopolnilnih podatkov (ital. la Nota integrativa). Sestava bilanc je uzakonjena v členih 2423 do 2435 Civilnega zakonika.

Sistem vodenja poslovnih knjig se deli na redno knjigovodstvo in poenostavljeno, njihova uporaba pa je odvisna od pravnoorganizacijske oblike, velikosti podjetja, obsega poslov in možnosti izrabe poenostavitev (tako pri vodenju knjig kot pri izračunu davka na dohodek in dodano vrednost). Sistemi vodenja knjig v Italiji so:

1. redno knjigovodstvo,
2. poenostavljeno knjigovodstvo,
3. zelo poenostavljeno knjigovodstvo,
4. pavšalni način,
5. nadomestni način knjigovodstva,
6. nadomestni način za novoustanovljena podjetja (Italia. Agenzia delle Entrate, 2006a).

Zakonodaja zavezuje k sestavi letnih poročil samo družbe, ki vodijo redno knjigovodstvo.

Redno knjigovodstvo je obvezno za vse kapitalske družbe, poleg njih pa še za individualne podjetnike in osebne družbe, če presegajo naslednje meje:

1. prihodki so višji od 309.874,14 € v storitvenih dejavnostih ali
2. prihodki so višji od 516.456,90 € za druge dejavnosti.

Nekapitalske družbe, ki teh meril ne presegajo, se za redno knjigovodstvo lahko odločijo prostovoljno. V rednem knjigovodstvu je obvezna uporaba dvostavnega knjigovodstva. Poslovne knjige, ki jih morajo podjetniki voditi, so dnevnik, knjiga podatkov iz letnega poročila kot obvezne evidence in nato še glavno knjigo, temeljnice, blagajniški dnevnik, evidenco blaga pri tretjih osebah in blaga tretjih oseb v podjetju, evidenco zalog, register osnovnih sredstev, plačilno listo in matično knjigo zaposlenih

ter delovodnik odposlane in prejete pošte. Uporaba posamezne dodatne evidence je odvisna od vrste dejavnosti in izhaja iz davčnih določil, ki tako dopolnjujejo civilni zakonik za potrebe neposrednih davkov – davek na dohodek oz. dohodnino. Za potrebe davka na dodano vrednost pa morajo voditi dodatne evidence (knjigo prejetih računov, knjigo izdanih računov, knjigo dnevne gotovinske prodaje).

Poenostavljeno knjigovodstvo se uporablja neodvisno od vrste dejavnosti za prihodke pod

1. 309.874,14 € v storitveni dejavnosti in
2. 516.456,90 € za druge dejavnosti.

Obvezno je potrebno voditi register osnovnih sredstev in evidence za potrebe davka na dodano vrednost. Nadalje je potrebno v roku 60 dni oz. do roka za prijavo dohodkov zaradi izračuna poslovnega dobička podatke dopolniti z vsemi postavkami, ki za davek na dodano vrednost niso pomembne (plače, obresti, krediti, zaloge).

Zelo poenostavljeno knjigovodstvo uporabljajo samostojni podjetniki posamezniki, ki v preteklem letu niso imeli prometa več kot:

1. 15.493,71 € v storitvenih dejavnostih in
2. 25.822,85 € za druge dejavnosti

V primeru dejavnosti prodaje neto vrednost nabav (brez davka na dodano vrednost) v letu ne sme presegati 18.075,99 €, v drugih primerih pa 10.329,14 €. Vrednost osnovnih sredstev mora biti nižja kot 25.822,85 €. Stroški plač in prispevkov ne smejo presegati 70 % prihodkov. Predpisane evidence, ki so obvezne za ta način vodenja knjigovodstva, zadevajo knjige za potrebe davka na dodano vrednost ali za ta način posebej predpisano evidenco (ital. *prospetto semplificato*). Mesečno je potrebno do 15. v mesecu zavesti poslovne dogodke, ki pomenijo prihodke, mesečno ali trimesečno pa še nabave, ki so relevantne za davek na dodano vrednost. Obvezno je potrebno voditi še dokumentacijo za poslovne dogodke, ki se ob vložitvi davčne napovedi lahko šteje kot odhodek in kjer ni obveznosti obračuna davka na dodano vrednost. Ni pa potrebno teh poslovnih dogodkov knjigovodsko zavesti. Do dneva prijave dohodka je potrebno pridobiti podatek o stanju zalog.

Pavšalni način (ital. forfetario) velja za samostojne podjetnike posameznike, ki v preteklem letu niso dosegli 10.329,14 € prometa. Ista zneskovna meja velja tudi za vrednost osnovnih sredstev. Pogoj je, da dejavnost ni izvozno usmerjena in da stroški zaposlenih ne presegajo 70 % prihodkov. Predvidene so poenostavljene evidence. Obvezna je izdaja računov ali drugih dokumentov, s katerimi se ugotavljajo prihodki. Obvezno se morajo hraniti prejeti računi. Evidenca davka na dodano vrednost ni obvezna. Do 15. v mesecu za pretekli mesec je potrebno v knjigo izdanih računov ali posebni obrazec vnesti poslovne dogodke preteklega meseca. Za potrebe davka na

dohodek se le-ta oceni pavšalno glede na prevladujočo dejavnost. Pavšalni obdavčljiv dohodek znaša:

1. 75 % vrednosti prometa za storitvene dejavnosti,
2. 61 % za druge dejavnosti,
3. 78 % za umetnike in svobodne poklice.

Tudi davek na dodano vrednost je predmet pavšalnega izračuna, ozirajoč se na prevladujočo dejavnost, in sicer:

1. 73 % za storitvene dejavnosti,
2. 60 % za druge dejavnosti,
3. 84 % za svobodne poklice.

Nadomestni način za obrobne dejavnosti je prilagojen način za samostojne podjetnike posameznike ob izpolnjevanju pogojev:

1. promet preteklega leta v nobenem primeru ne presega vrednosti 25.822,84 €, sicer pa mora biti v okviru meja, ki so določene za posamezno dejavnost na podlagi ministrskih dekretov, ki so izračunani na podlagi povprečnih vrednosti sektorjev in so opravljeni vsako leto posebej. Razvidne so na naslovu <http://www.agenziaentrate.it>
2. dejavnost mora sovpadati z pogoji iz sektorskih analiz.

Za ta način ni predvidena nobena knjigovodska evidenca, pač pa je obvezno hranjenje vse dokumentacije. Dohodek (za potrebe obdavčitve) se ugotavlja kot razlika med prihodki in odhodki v programu Ge.Ri.Co (programska oprema, pripravljena za te namene, kjer so upoštevani podatki sektorskih analiz). Stopnja obdavčitve znaša 15 %.

Nadomestni način ob začetku opravljanja dejavnosti lahko uporabljajo samostojni podjetniki posamezniki ob začetku opravljanja dejavnosti in sicer v letu začetka opravljanja dejavnosti in naslednji dve leti. Uveden je bil z namenom pospeševanja podjetništva. To poenostavljeno obliko uporabljajo lahko samo poslovni subjekti, ki:

1. v zadnjih treh letih niso izvajali gospodarske dejavnosti,
2. katerih začeta dejavnost ne sme predstavljati nadaljevanja neke druge, ki se je izvajala pred to,
3. katerih prihodki ne smejo presegati 30.987,41 € v primeru storitvene dejavnosti ter 61.974,83 € za druge dejavnosti.

Vodenje poslovnih knjig ni predvideno, hraniti pa je potrebno vso dokumentacijo. Upravičeni so do brezplačne asistencije s strani davčnih organov pri sestavi davčnih napovedi in drugih obrazcev (ital. assistenza tutoraggio). Upravičeni so tudi do zmanjšanja davčne obveznosti za namene nabave informacijske tehnologije in naprav. Zavezancem, ki so pripravljene izkoristiti pomoč davčne uprave in za ta namen kupijo računalnik, modem in tiskalnik, je priznana zmanjšanje davčne obveznosti v višini 40 %

kupljene opreme, vendar ne več kot 309,87 €. Tudi tu se dohodek (za potrebe obdavčitve) ugotavlja s pomočjo programa Ge.Ri.Co, stopnja obdavčitve pa je 10 %.

Samostojni podjetniki posamezniki v Združenem kraljestvu niso po zakonu zavezani k sestavi računovodskih izkazov zaradi javne objave, morajo pa voditi knjige zaradi prijave dohodka davčni upravi. Tako imajo vedno pri roki ustrezne informacije, na podlagi katerih sprejemajo pravilne poslovne odločitve. Olajšano je izpolnjevanje dohodninske napovedi. Osnovne evidence, ki jih morajo samostojni podjetniki posamezniki imeti, so evidenca plačil, knjiga prihodkov, odhodkov, knjigovodstvo plač. Hraniti morajo dokumentacijo o nabavi osnovnih sredstev. Pri tem morajo ravnati v skladu s splošno priznanimi računovodskimi načeli (angl. U. K. generally accepted accounting principles). Priporočljivo je imeti odprt poslovni račun pri banki, saj mora samostojni podjetnik posameznik vedeti za vse pretoke med gospodinjstvom in dejavnostjo (United Kingdom. Department of Trade and Industry 2006b). Če ima več kot 60.000 £ (za leto 2005) prihodkov, se mora registrirati kot davčni zavezanec za davek na dodano vrednost in voditi tudi evidence za potrebe tega davka. Za mala podjetja je dopustna poenostavljena oblika obračuna davka na dodano vrednost, imenovana shema enotne stopnje, na podlagi katere se obračun davka na dodano vrednost izračuna za obdavčljive prodaje in nabave na podlagi enotne povprečne stopnje davka. Povprečne stopnje so določene za vsako vrsto dejavnosti posebej (npr. frizerstvo 12 %, popravilo vozil 7,5 %, gradbeništvo 8,5 %, računovodske storitve 13 %). Poleg tega pa so mali podjetniki, ki so v VAT (angl. value added tax ali davek na dodano vrednost) sistemu v prvem letu upravičeni do 1–odstotnega znižanja povprečne davčne stopnje. Merila, ki odločajo o možnosti uporabe te sheme, so :

1. obdavčljivi letni neto prihodki morajo biti nižji od 150.000 £,
2. vsi neto letni prihodki morajo biti nižji od 187.500 £.

Sicer pa so stopnje davka na dodano vrednost tri: splošna stopnja 17,5 %, znižana stopnja 5 % in ničelna stopnja (United Kingdom. HM Revenue & Customs 2006a).

V Združenih državah Amerike računovodstvo in sama sestava zaključnih finančnih izkazov ter njihova objava nista opredeljena v zakonodaji o podjetjih, ampak v splošno priznanih računovodskih načelih (angl. U.S. GAAP – generally accepted accounting principles) ter v Security Exchange Act in Sarbanes Oxley Act, ki opredeljujeta objavo in revizijo finančnih izkazov velikih podjetij in podjetij, s katerimi delnicami se javno trguje. Štirje izkazi, ki so opredeljeni z GAAP, so bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz kapitala in izkaz finančnih tokov.

Samostojni podjetniki posamezniki morajo voditi poslovne knjige zaradi sestave dohodninske napovedi, niso pa dolžni sestavljati finančnih izkazov zaradi objave. To lahko storijo zaradi lastnih potreb, saj jim ti lahko pomagajo pri pridobivanju posojil, poslovanju z dobavitelji, ocenitvi uspešnosti lastnega poslovanja in končno tudi pri

načrtovanju razvoja podjetja. Finančni izkazi samostojnega podjetnika posameznika tako po navadi obsegajo izkaz poslovnega izida, ki prikazuje prihodke in odhodke obdobja enega leta, in bilanco stanja, ki prikazuje sredstva, obveznosti do virov sredstev in podjetnikov kapital na določen dan. Pri vodenju poslovnih knjig morajo upoštevati načelo stalnosti. Tako za potrebe zveznega kot tudi državnega davka na dohodek morajo uporabljati isto računovodsko metodo. Metoda se lahko menja le z dovoljenjem zvezne davčne uprave Združenih držav Amerike ali (angl.) IRS – Internal Revenue Service. Knjigovodske metode so naslednje:

1. denarna metoda ali (angl.) cash method,
2. metoda razmejevanja ali (angl.) accrual method,
3. posebna metoda ali (angl.) special method,
4. kombinacija prvih dveh.

(United States. Internal Revenue Service 2006b)

Uporabljena metoda je sprejemljiva, če je uporabljena konstantno in v skladu s splošno priznanimi računovodskimi načeli in jasno ter pošteno prikazuje podjetnikov dohodek. Če ima samostojni podjetnik posameznik pri opravljanju dejavnosti tudi zaloge, mora uporabiti metodo razmejevanja ali nastanka poslovnega dogodka. Če samostojni podjetnik posameznik opravlja več dejavnosti, lahko za posamezno dejavnost uporablja različne metode, vendar morajo te biti stalne. Za posamezno gospodarsko dejavnost mora hraniti dokumentacijo ločeno in voditi ločeno knjigovodstvo. Odločitev posameznika je, ali bo vodil knjige po sistemu enostavnega ali dvostavnega knjigovodstva.

Sistem vodenja knjig ni predpisan. Uporabljati je potrebno sistem, ki najbolj ustreza posamezni dejavnosti, pri tem pa morajo biti zagotovljeni podatki o opravljenih poslovnih transakcijah. Ta pregled je zagotovljen v dnevniku in glavni knjigi ali v knjigi prihodkov in odhodkov. Zelo pomembno je, da ima samostojni podjetnik posameznik ločen poslovni račun od osebnega. Na podlagi poslovnega računa in podpornih dokumentov, ti so računi za prodajo in nabavo, dobavnice, plačilne liste, računi za osnovna sredstva, obračun potnih stroškov in davkov iz zaposlitve ter amortizacije, blagajniške knjige, podjetnik lahko knjiži poslovne dogodke in jih tudi dokazuje, saj vsi naštetih dokumenti vsebujejo informacije, ki so potrebne za vnos v poslovne knjige (United States. Internal Revenue Service 2006c) Promet blaga in storitev je v Združenih državah Amerike obdavčen s prometnim davkom ali (angl.) sales and use tax, in sicer državnim, okrajnim in mestnim.

Vodenje poslovnih knjig je predpisano kot način zagotavljanja podatkov zaradi ugotovitve uspešnosti poslovanja poslovnega subjekta, po drugi strani pa so ti podatki z upoštevanjem davčno priznanih kategorij tudi podlaga za obračun davkov (dohodnine v primeru fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost), so osnovni vir informacij za dobavitelje,

banke ter podlaga za različne analize in poslovne odločitve. V obravnavanih državah so za samostojne podjetnike posameznike glede na velikost in dejavnost podjetja predpisani ali priporočeni različni načini vodenja poslovnih knjig. Posamezen način vodenja poslovnih knjig je opredeljen z merili, po navadi je to obseg poslovanja (prihodki, vrednost aktive, število zaposlenih, prisotnost zalog). Ponekod so letni računovodski izkazi zavezani javni objavi npr. v Sloveniji in Italiji za samostojne podjetnike posameznike, ki so vpisani v splošni del registra. V Združenih državah Amerike in Združenem kraljestvu pa objava izkazov ni predpisana. Vsekakor pa vodenje poslovnih knjig tako za samostojne podjetnike posameznike kot tudi za druga podjetja temelji na podobnih metodologijah. Povsod se upoštevajo zakonska določila in predpisi stroke o računovodenju, upošteva se sistematika v vodenju knjigovodskih zapisov, kar je omogočeno s kontnimi načrti.

3.4 Davčno priznavanje prihodkov in odhodkov

Samostojnega podjetnika posameznika bi z davčnega vidika lahko označili kot vmesno stopnjo med fizično osebo in družbo. Dejansko je njegov dobiček obdavčen z dohodnino, v procesu ugotavljanja davčne osnove pa mora upoštevati tudi določila o davčno priznanih prihodkih in odhodkih v skladu z Zakonom o davku na dohodek pravnih oseb (odslej ZDDPO). Iz tega izhaja, da dohodek v davčnem smislu ni enak dohodku, ki ga samostojni podjetnik posameznik izkazuje v bilanci poslovnega izida. Torej davčna bilanca ni enaka poslovni. Davčni dohodek je razlika med prihodki, ki so po davčni zakonodaji določeni kot prihodki, in davčnimi odhodki, ki se priznavajo za take. Davčna osnova je le davčni dobiček, ne pa tudi morebitna izguba, ki tako po ZDDPO kot tudi ZDoh zmanjšuje davčno osnovo iz poslovanja v naslednjih sedmih letih. Če zakon ne predvideva nepriznavanja oz. delnega priznavanja odhodkov, se ti upoštevajo v višini, ugotovljeni v izkazu poslovnega izida. Prihodki in odhodki se ugotavljajo glede na čas nastanka, ne pa plačila.

Davčno so priznani vsi prihodki, ki so nastali zaradi opravljanja dejavnosti. Izločeni pa so prihodki iz dividend, obresti, vzajemnih skladov in prihodki, doseženi z odsvojitvijo lastniškega deleža, saj jih po ZDoh uvrščamo med dohodke iz premoženja oz. kot dobiček iz kapitala. Ravno tako zmanjšujejo prihodke in davčno osnovo tudi prihodki za odpravo in porabo že obdavčenih rezervacij, prihodki na podlagi mednarodnih pogodb v izogib dvojnega obdavčevanja in prihodkov iz naslova odprave oslabitev, če se predhodna oslabitev ni upoštevala. V nasprotni smeri pa se davčni prihodki povečujejo zaradi transfernih cen med povezanimi osebami, obresti na dana posojila povezanim osebam in za oblikovanje rezervacij na račun dolgoročno odloženih prihodkov (Mohorčič 2006a, 38–44).

Za ugotavljanje davčnega dobička se priznajo odhodki, potrebni za pridobitev prihodkov. Odhodki, ki niso potrebni za pridobitev prihodkov, so tisti, za katere velja, da:

1. niso neposreden pogoj za opravljanje dejavnosti in niso posledica opravljanja dejavnosti,
2. imajo značaj privatnosti,
3. niso skladni z običajno poslovno prakso.

Kot odhodki se ne priznajo:

1. davki, ki jih je zavezanec plačal kot fizična oseba (npr. od premoženja), dohodnina, davek na dodano vrednost, ki ga je zavezanec uveljavljal kot odbitek davka, samoprispevek,
2. odhodki, nastali v zvezi z doseganjem prihodkov iz premoženja in dobička iz kapitala,
3. naložbe v osnovna sredstva,
4. odhodki prevrednotenja sredstev in dolgov, razen ob prodaji, odtujitvi ali poravnavi in tisti, ki nastajajo iz naslova valutnih razlik,
5. odhodki, nastali v zvezi s prihodki na podlagi mednarodnih pogodb v izogib dvojnega obdavčevanja,
6. stroški, ki zadevajo zasebno življenje zavezanca, povezanih oseb in zaposlenih,
7. stroški prisilne izterjave davkov in drugih dajatev,
8. odhodki za kazni,
9. odhodki za obresti od nepravočasno plačanih davkov in prispevkov, od posojil, prejetih od oseb, ki imajo sedež v ugodnejšem davčnem okolju,
10. odhodki za podkupnine in druge premoženjske koristi,
11. odhodki za donacije,
12. odhodki za pokrivanje izgub iz preteklih let in rezervacije za kritje izgub,
13. zneski obračunane amortizacije že odpisanih osnovnih sredstev in amortizacije dokončno amortiziranih sredstev,
14. zmanjšanje odhodkov za učinke spremenjenega načina vrednotenja zalog pred potekom petih let,
15. poleg tega pa še odhodki, ki niso običajni.

Ravno tako se odhodki zmanjšujejo zaradi transfernih cen med povezanimi osebami in obresti na prejeta posojila med povezanimi osebami.

Poleg v celoti nepriznanih odhodkov zakonodaja predvideva tudi delno priznane odhodke. Ti so:

1. odhodki za plače, za del, ki ni v skladu s kolektivnimi pogodbami,
2. odhodki za druga izplačila v zvezi z delom, ki presegajo znesek po Uredbi⁵
3. 50 % stroškov reprezentance,
4. odhodki obračunane amortizacije, ki presegajo amortizacijo, obračunano po metodi enakomernega časovnega amortiziranja in predpisanih stopenj.

Samostojni podjetnik posameznik je v letu 2005 prvič sestavljal davčni obračun, in ne več davčno napoved (Mohorčič 2006b, 40-48).

Tudi v naši sosedni Italiji izkaz poslovnega izida ni enak davčni bilanci. Obdavčitev podjetnikov, ki samostojno opravljajo profitno dejavnost, kot tudi drugih (družb, bank, zavarovalnic, povezanih družb, multinacionalk, neprofitnih dejavnosti), je zaobjeta v Enotnem predpisu o davku na dohodek ali (ital.) Testo unico delle imposte sui redditi (TUIR). Lahko bi ga opredelili kot normativno ureditev državnih davkov na dohodek. Dobiček, izkazan v poslovni bilanci, predstavlja le izhodiščno točko za določitev davčnega dobička. Prehod od poslovnega izida k davčnemu se izvede v prijavi davčnega dobička (UNICO), ki vsebuje tudi elemente za določitev regionalnega davka na dohodek ali (ital.) Imposta regionale sulle attività produttive (IRAP) in dodatnih regionalnih in občinskih davkov na dohodek. Za fizične osebe, ki samostojno opravljajo dejavnost, se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki veljajo za družbe, če ni v posebnih členih opredeljena specifična za individualne podjetnike posameznike.

Ugotavljanje dobička se podreja določenim davčnim načelom, ki izhajajo iz TUIR:

1. prihodki in odhodki so zajeti v davčno obdobje po času nastanka (ne plačila),
2. davčno so priznane le tiste postavke, ki so zavedene v poslovni bilanci,
3. davčno so priznani le odhodki, ki so neposreden pogoj za opravljanje dejavnosti.

Delno davčno priznani so stroški reprezentance, amortizacije in vseh stroškov v zvezi z osnovnimi sredstvi, ki se delno uporabljajo v poslovne namene in delno za osebno podjetnikovo rabo, poseben tretma je določen za cestna vozila in stroške na službenih potovanjih. Zaloge so razdeljene v štiri skupine in morajo biti vrednotene po stalni metodi.

Davčno je priznana amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev od dneva, ko osnovno sredstvo začne delovati, in amortizacijske stopnje, ki so objavljene z ministrskim dekretom v Uradnem listu. Osnovna sredstva, ki posamično ne presegajo

---

⁵ Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih dohodkov, ki se ne všttevajo v davčno osnovo, Uradni list Republike Slovenije številka 142/2004 z dne 30. 12. 2004

516,46 €, se lahko odpišejo enkratno v celotnem znesku. Stroški vzdrževanja, popravil, modernizacije ali spremenjene namembnosti, ki niso bili vključeni v vrednost osnovnega sredstva, so davčno priznani v letu nastanka storitve največ v višini 5 % vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev po stanju ob začetku leta. Preostanek zneska nad 5 % se lahko uveljavlja v naslednjih petih letih.

Neopredmetena osnovna sredstva so pravice, patenti, licence, zagonski stroški.

Amortizacija le teh je davčno priznana v višini:

1. do 1/3 za patente,
2. do 1/10 za blagovne znamke,
3. pravice v celoti,
4. do 1/10 zagonski stroški.

Preostali stroški, ki se davčno razmejujejo med več let, so:

1. stroški raziskav (lahko se uveljavljajo v letu nastanka ali razmejijo med pet let),
2. stroški reklame in propagande (lahko se uveljavljajo v letu nastanka ali pa se razmejijo med pet let),
3. stroški reprezentance (davčno priznana višine je 1/3 le-teh, uveljavljajo jo v obdobju petih let).

Stroški dela so davčno priznani.

Drugače kot osnova za dohodnino se ugotavlja osnova za obračun regionalnega davka pridobitnih dejavnosti IRAP, za katerega je to višina dodane vrednosti (Commercialista telematico 2006). Podjetja ga plačujejo v višini 4,25 %. Poleg državne dohodnine je dohodek fizične osebe obremenjen tudi z dodatnim regionalnim in mestnim davkom na dohodek. Regionalna dohodnina znaša od 0,9 % do 1,4 % osnove, mestna pa od 0 % do 0,5 %. Vsi dodatni davki (IRAP, regionalna in občinska dohodnina) ne zmanjšujejo osnove za dohodnino.

Omeniti velja tudi sektorske analize, ki so pridobile ob zadnjih davčnih spremembah v Italiji pomembnejšo vlogo. To so dejansko analize pripravljene za posamezne dejavnosti, ki upoštevajo ne samo prihodke, ampak tudi število zaposlenih, število opravljenih ur ter druge kvalitativne podatke. Na osnovi teh se nato opravljajo primerjave rezultatov vsakega davčnega zavezanca (podjetja) s povprečjem dejavnosti oz. vzorcem podjetij, ki najbolj ustrezajo proučevanemu podjetju. Če rezultati posameznega davčnega zavezanca glede prihodkov in ekonomskih kazalcev odstopajo od sektorskih analiz v dveh od treh zaporednih davčnih obdobjih, je ta poklican na preverjanje. Po drugi strani pa davčna uprava preverja prilive podjetij tudi preko bančnih podatkov. Edina rešitev podjetniku je, kar mu sistem tudi omogoča, da svoje prihodke, če odstopajo za več kot 15 % od sektorsko predvidenih, prilagodi (Unione Consulenti 2006.).

V Združenem kraljestvu je normalno davčno obdobje od 6. 4. do 5. 4. naslednjega leta. Takrat se opravijo letni obračuni davkov, sicer pa si podjetniki lahko izberejo računovodsko obdobje poljubno. Četudi samostojni podjetniki posamezniki niso zavezani k izdelavi poslovnih bilanc, morajo pri beleženju poslovnih dogodkov za potrebe obdavčenja dohodka uporabljati računovodska načela in davčne predpise (angl. The Income Tax Act). V glavnem so davčno priznani tisti odhodki, ki nastanejo v poslovnem procesu in povzročajo nastanek dobička. K tem se ne štejejo stroški za osebne podjetnikove zadeve. Prihodki in stroški se beležijo po času nastanka, in ne plačila. Odhodki prodaje so v glavnem vsi davčno priznani, to so neposredni stroški materiala oz. blaga, obresti od kreditov za blago ali proizvodno opremo, neposredni stroški dela, najemnina za opremo, manjša orodja in drugo. V storitvenih dejavnostih se odhodki prodaje po navadi ne pojavljajo. Poleg odhodkov prodaje se v poslovanju podjetja pojavljajo tudi poslovni stroški, kot: stroški zaposlencev (administracija, režija), obratovalni stroški, stroški popravil, administrativni stroški, stroški cestnih vozil, potni stroški, reklamni in propagandni stroški, obresti, stroški osebnega dela (odvetniki) in drugi stroški. Nekateri od teh stroškov niso ali niso v celoti davčno priznani.

Stroški reprezentance niso davčno priznani. Za delo izven domicila so davčno priznani stroški prehrane in nočitve po računih. Poleg tega se upoštevajo še telefonski stroški, stroški za nakup časopisa, taksi prevozi in drugi podobni stroški.

Z davčnega vidika samostojni podjetnik posameznik ne sme uveljavljati amortizacije, ki je obračunana v skladu z računovodskimi standardi, ampak t. i. kapitalne odbitke ali (angl.) »capital allowances«, kateri so določeni za potrebe izračuna davčnega dobička. Ravno tako ne more uveljavljati izgube ob prodaji osnovnega sredstva. Odbitki za osnovna sredstva so dovoljeni tako za opredmetena kot neopredmetena osnovna sredstva razen zemljišč in osnovnih sredstev za osebno rabo. Višina odbitkov je odvisna od velikosti podjetja in vrste sredstva kot tudi od obdobja. Prvo leto po nakupu so odbitki namreč višji. Imenujejo jih (angl.) FYA – First Year Allowance. Za srednje velika podjetja, ki so v davčnem letu investirala v opremo, je znižanje davčnega dobička lahko 40 % vrednosti opreme, za majhna podjetja pa le to variira odvisno od davčnih navodil. Tako je npr. v letu 2004/05 znašalo znižanje 50 %, v letu 2005/06 40 %, v letu 2006/07 pa zopet 50 %. To velja za investicije v opredmetena osnovna sredstva razen stavbe, zemljišča in vozila ter sisteme, ki so energijsko varčni in okolju prijazni. Za slednje lahko podjetje uveljavlja 100 % znižanja davčne osnove. Znižanje se imenuje (angl.) Enhanced Capital Allowance. 100–odstotna vrednost odbitka velja za:

1. nove avtomobile z nizko vsebnostjo CO₂ v izpuhu (pod 120 mg/km) — ne velja za tovorna vozila, vozila za javni prevoz in motorje,

2. nove električne avtomobile,
3. druge energijsko varčne naprave,
4. naprave, ki omogočajo nižjo porabo vode.

V naslednjih letih je možnost odbitka v višini 25 %, za osnovna sredstva, ki imajo življenjsko dobo daljšo od 25 let in vrednost nad 100.000 £, pa 6 %. Pri tem velja izjema za avtomobile, ki so dražji od 12.000 £ in ne spadajo med okolju prijazne, višina odbitka zanje je lahko največ 3.000 £ letno (Business Debtline 2006).

Pri zgradbah se znižanje davčne osnove lahko uveljavlja za:

1. izgradnjo industrijskih, kmetijskih in trgovinskih objektov v industrijskih conah,
2. nakup proizvodnih obratov,
3. prenovo oz. spremembo namembnosti prostorov nad trgovinami in podobnimi trgovskimi prostori za potrebe oddajanja stanovanj v najem.

Olajšave ne veljajo za:

1. hiše, predstavitvene prostore, pisarne in trgovine,
2. zemljišča,
3. razširitve,
4. opremo za stanovanja, ki se bodo dajala v najem.

Višina znižanj je 4 % za izgradnjo in nabavo novih proizvodnih in kmetijskih obratov, 25 % za stroške ureditve praznih prostorov nad poslovnimi prostori v stanovanja, 100 % za spremembo namembnosti prostorov nad poslovnimi za stanovanja, ravno tako je 100 % znižanje za investicije v zgradbe v industrijskih conah za nove zgradbe (Winters Chartered Accountants and Registered Auditors 2006).

Zadnja skupina, za katero lahko podjetnik uveljavlja znižanja, so stroški raziskav in razvoja in to v višini 100 %.

Podobno kot drugod morajo biti tudi v Združenih državah Amerike odhodki običajni za dejavnost in tudi potrebni pri opravljanju dejavnosti, če hočemo, da so davčno priznani. Ločiti je potrebno poslovne odhodke in osebno rabo podjetnika.

Davčno je priznana nabavna vrednost prodanega blaga, poleg te pa so davčno priznani še drugi odhodki (stroški dela za administracijo, reklamni stroški, odpisi terjatev, storitve vzdrževanja). K temu se dodajo še stroški amortizacije osnovnih sredstev, s katerimi nadomeščamo iztrošeno vrednost osnovnega sredstva. Stroški, ki nastajajo zaradi osebne podjetnikove rabe, niso davčno priznani. Če podjetnik uporablja za poslovno dejavnost del svojega doma, so delno davčno priznani stroški, kot so obratovalni stroški, obresti od kreditov, zavarovanje, popravila, amortizacija. Pri tem pa mora podjetnik izpolnjevati naslednje pogoje:

1. del hiše se mora uporabljati stalno in izključno za opravljanje dejavnosti,

2. v tem delu hiše mora biti sedež podjetja in tu se mora srečevati z odjemalci ali strankami.

Investicije v osnovna sredstva in izboljšave so sredstva podjetja, katerih vrednosti se med stroške prenašajo več let. Amortizacija je priznana za skoraj vsa osnovna sredstva (razen zemljišč), ki se uporabljajo pri trgovanju ali poslovanju podjetja oziroma pri doseganju dohodkov (Skupina avtorjev 2003, 513). Opredmetena osnovna sredstva, pridobljena po letu 1986, se amortizirajo po metodi MACRS (angl. Modified Accelerated Cost Recovery System). Opredmetena osnovna sredstva so razvrščena v osem skupin, katerim je pripisana metoda amortizacije (enakomerna časovna, 200–odstotna nazadujoča, 150–odstotna nazadujoča) in amortizacijska doba. Na podlagi zakona, ki opredeljuje tudi obdavčitev dohodkov zasebnikov (angl.) The Internal Revenue Code, se na podlagi določbe, imenovane »section 179«, kot davčno priznan odhodek vendarle priznava celotna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva razen zemljišč in zgradb, če se uveljavlja v letu usposobitve in se sredstvo uporablja za poslovne namene. Če je poslovna raba osnovnega sredstva med 51 % in 100 %, se znižanje uveljavlja sorazmerno z odstotkom poslovne rabe. Pri tem veljajo vrednostne omejitve, saj lahko v davčnem letu 2005 tako znižanje seže do vrednosti 105.000 \$. Če znaša vrednost investicij leta 2005 več kot 420.000 \$, se limit 105.000 \$ zniža za razliko med 420.000 \$ in polno vrednostjo opreme. Če pa vrednost investicij v opremo v letu 2005 presega 525.000 \$, posebno znižanje ne pride v poštev. Posebna višja omejitev velja za območje terorističnega napada v New Yorku.

Nadalje se za nekatera osnovna sredstva lahko uporabi še posebno zmanjšanje v višini 50 % oz 30 % vrednosti sredstva. Če podjetnik posebnih znižanj ne more uveljaviti v letu usposobitve zaradi prenizkega dobička, lahko preostanek olajšave prenaša neomejeno število let.

Posebno obravnavo imajo med osnovnimi sredstvi osebni avtomobili, mobilni telefoni, oprema za zabavo in rekreacijo ter določeni računalniki. Posebno obravnavo imajo zgoraj omenjena sredstva zaradi uveljavljanja posebnih znižanj. Ta se lahko uveljavljajo za ta osnovna sredstva le, če se uporabljajo pretežno za poslovne namene. Pretežnost pomeni več kot 50–odstotna raba za poslovne namene. Če se delež poslovne rabe teh sredstev zniža pod 50 %, mora biti razlika med vsem do takratnim znižanjem vrednosti sredstva (posebne olajšave in obračunana amortizacija) in dovoljene višine amortizacije po načinu enakomernega časovnega odpisa dodana med prihodke, amortizacijska osnova pa popravljena.

Za osebne avtomobile v ti skupini osnovnih sredstev veljajo še posebne omejitve pri odpisovanju vrednosti, saj so maksimalne letne vrednosti amortizacije zakonsko predpisane. Tako lahko ostane po izteku življenjske dobe avtomobila še določena vrednost, ki je predmet amortiziranja v naslednjih letih po preteku amortizacijske dobe.

Nekoliko višji so zneski letne amortizacije za osebne avtomobile in kombije na pogon s čistimi gorivi kot tudi opremo za oskrbo vozil s čistimi gorivi in prevozna sredstva na električni pogon.

Neopredmetena osnovna sredstva se odpisujejo z načinom enakomerne amortizacije. Med osnovna sredstva, ki so opredeljena z določilom zakona davka na dohodek »section 197« spadajo naslednja neopredmetena osnovna sredstva: dobro ime, informacijske baze, patenti, pravice, blagovne znamke. Vsa sredstva »section 197« se amortizirajo v obdobju 15 let. V to skupino sredstev ne spada nekatera programska računalniška oprema, če je dosegljiva za javnost.

Plače so davčno priznane v sprejemljivi, razumni višini, t.j. v višini, ki je primerljiva s plačami v drugih podobnih podjetjih. Nagrade delavcev so v nekaterih primerih davčno priznane le do višine 400 \$ oz. 1.600 \$ (nagrada za delovno dobo in uspešnost).

Za samostojne podjetnike posameznike je dana možnost uveljavljanja znižanja davčne osnove za višino prispevkov, nakazanih v pokojninske sklade zase in za zaposlene. Podjetniki se lahko odločijo za SIMPLE, SEP ali kvalificirane načrte. Ti so administrativno manj zahtevni.

Kot davčno priznane odhodke lahko samostojni podjetnik posameznik uveljavlja tudi različne davke razen zveznega davka na dohodek. Samostojni podjetnik posameznik lahko uveljavlja obveznosti in plačila za državne in lokalne davke iz naslova opravljanja dejavnosti kot strošek, za druge davke pa kot olajšavo.

K znižanju davčne osnove pripomorejo tudi neizterljive terjatve. Kot take se lahko izkazujejo terjatve, za katere se lahko dokaže, da so izgubile vrednost oziroma da so neizterljive npr. zaradi stečaja.

Če samostojni podjetnik posameznik uporablja osebno vozilo izključno za poslovne potrebe, lahko uveljavlja vse stroške, ki jih ima z vozilom. Delna raba vozila v poslovne in delno v osebne namene pomeni delitev stroškov na osnovi prevoženih milj. Lahko pa samostojni podjetnik posameznik uporablja tudi uveljavljanje stroškov osebnega vozila na osnovi kilometrine oz. miljarine. Zvezne vrednosti kilometrine se uporabljajo tudi za uporabo delavčevega osebnega vozila za poslovne potrebe, vendar mora to biti lastno prevozno sredstvo pogoj za delo. Izplačil za prevoz na delo ne poznajo. Potne stroške pa lahko uveljavlja na tri različne načine. Stroški reprezentance so priznani v višini 50 %, ravno tako stroški hrane na službenih potovanjih, ki se jih iz zakonsko določene višine potnih stroškov določi v višini 40 %. Davčno niso priznane kazni za nepravočasno plačane davke in prispevke, podkupnine, lobiranja, prispevki političnim strankam (United States. Internal Revenue Service 2006d).

Čas uveljavljanja prihodkov in stroškov je odvisen od metode, ki jo podjetnik uporablja v knjigovodstvu (denarna metoda ali metoda razmejevanja).

Davčno priznavanje prihodkov in odhodkov samostojnega podjetnika posameznika temelji na njihovem nastanku in povezanosti s poslovanjem. Poseben poudarek gre osebnim rabi poslovnih sredstev, ki je davčno nepriznan odhodek. Vse bolj se spodbuja investiranje in s tem nastajanje novih oziroma širitev obstoječih poslovnih subjektov, s čimer države skrbijo za spodbudo gospodarske rasti. Kaže se večja usmerjenost osveščanju podjetništva o varovanju okolja z olajšavami pri investicijah v okolju k prijazne naprave in avtomobile.

3.5 Davčne olajšave

Vsaka država, nekatere bolj, druge manj, poskrbi za spodbude gospodarstvu, s katerimi je omogočen hitrejši gospodarski razvoj. To so med drugim tudi olajšave, ki znižujejo vrednost davčne osnove in posledično tudi višino davka, in davčni krediti ali dobropisi, ki neposredno znižajo davčno obveznost.

Samostojni podjetniki posamezniki lahko uveljavljajo olajšavo za investicije v opredmetena osnovna sredstva (razen osebnih avtomobilov, pohištva in pisarniške opreme), računalniško opremo in neopredmetena dolgoročna sredstva, pod pogojem, da je šlo za investicije v Sloveniji v višini 30 % realiziranih investicij. Če je osnovno sredstvo, za katerega je bila uveljavljena olajšava, pred potekom treh let od uveljavljanja le te odtujeno, mora vrednost neizkoriščene olajšave povečati davčno osnovo v letu odtujitve. Če davčna osnova ne zadošča za koriščenje celotne olajšave, se ta lahko prenaša v naslednjih pet let.

Naslednja olajšava velja za zaposlovanje delavcev, ki prvič sklepajo delovno razmerje, in tistih, ki so bili vsaj 12 mesecev prijavljeni pri Zavodu za zaposlovanje. Davčna olajšava znaša 30 % izplačane plače za obdobje 12 mesecev, pod pogojem, da je sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas. Podobni pogoji olajšav veljajo pri zaposlitvi doktorja znanosti, če prej ni bil zaposlen pri drugem podjetju. Znižanja davčne osnove se lahko koristijo tudi pri zaposlovanju invalidov. Za zaposlene invalidne osebe lahko podjetnik namreč uveljavlja za ves čas njihove zaposlitve 50 % plače teh oseb. Če ima zaposlena invalidna oseba 100–odstotno telesno okvaro ali je gluhonema, je olajšava 70 % plače. Za samostojnega podjetnika posameznika, ki je sam invalid, velja olajšava 30 % povprečne slovenske plače. Za 100–odstotno telesno okvaro ali gluhonemost pa lahko uveljavlja 60 % tega povprečka. Posebne olajšave lahko samostojni podjetnik posameznik uveljavlja za izvajanje praktičnega dela strokovnega izobraževanja vajencev, dijakov in študentov na podlagi učne pogodbe, in sicer največ 20 % povprečne plače zaposlenih v Sloveniji za vsakega udeleženca prakse.

Kot olajšava se štejejo tudi plačani prispevki za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje, ki jih podjetnik plačuje za zaposlene, vendar največ do zneska, ki je enak 24 % obveznih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za delojemalca.

Davčno osnovo si podjetnik lahko zniža za donacije v humanitarne, športne, kulturne, dobrodelne, znanstvene, vzgojno–izobraževalne, ekološke in religiozne namene. Višina teh olajšav je lahko največ 0,3 % prihodkov.

Prispevki političnim strankam in sindikatom so davčna olajšava v višini treh povprečnih plač zaposlenega pri podjetniku (Verbajs 2006, 45–46).

Nekaj o davčnih olajšavah v Italiji je opredeljeno že ob obravnavi sistema vodenja knjigovodstva za novoustanovljena podjetja, z možnostjo nakupa računalniške opreme z uveljavljanjem 40 % vrednosti opreme kot davčni kredit. Možnosti koriščenja davčnih olajšav in kreditov imajo italijanski podjetniki na področju zaposlovanja, prostovoljnih prispevkov nevladnim in neprofitnim organizacijam, političnim gibanjem, v primeru naravnih nesreč (tudi izven območja Italije), za religiozne namene (Italia. Agenzia delle Entrate 2006b).

Delodajalci imajo možnost koriščenja davčnega kredita na račun dodatnega zaposlovanja za nedoločen čas. Pri tem morajo biti novozaposleni starejši od 25 let in niso bili v zadnjih 24 mesecih zaposleni za nedoločen čas, kar ne velja za invalidne osebe. Delodajalec mora upoštevati določila kolektivne pogodbe in določila o zdravstvenem varstvu zaposlenih. Olajšava velja za celoten nacionalni prostor. Povečanje števila zaposlenih se ugotavlja na podlagi povprečnega stanja v obdobju od 1. 8. 2001 do 31. 7. 2003. Višina davčnega kredita je 100 € ali 150 €, če je delavec starejši od 45 let, za vsak mesec za vsakega zaposlenega. Dodatnih 300 € lahko podjetnik uveljavlja za vsakega novozaposlenega na manj razvitih območjih juga (Campania, Basilicata, Puglia, Calabria, Sicilia, Sardegna) in v regijah Abruzzo, Molise. Koriščenje davčnega kredita je mogoče šele na podlagi odobrene vloge, naslovljene na Operativni center davčne uprave v Pescari (ital. Centro operativo di Pescara). Uveljavljanje te olajšave je zaenkrat časovno omejeno z letom 2006. Izpolnjevanje pogojev pa se preverja mesečno in letno.

Nekatere dejavnosti lahko uveljavljajo tudi zmanjšanje davčne obveznosti na podlagi investicijskih vlaganj v opredmetena osnovna sredstva razen v zgradbe, pod pogojem, da gre za nova osnovna sredstva in da je bilo koriščenje davčnega kredita odobreno od Trgovinske zbornice, in to na lokaciji, ki je bila v prijavi navedena. V primeru prodaje takih sredstev prej kot v treh letih od nabave ali neupoštevanja navodil o obveščanju Trgovinske zbornice o spremembi lokacije takih sredstev, se taka olajšava umakne, dejanje pa je tudi sankcionirano.

Prostovoljni prispevki za neprofitne organizacije socialnega pomena, nevladnim organizacijam, kulturnim, zgodovinskim, humanitarnim, religioznim fondacijam in združenjem, političnim strankam in gibanjem, izobraževalnim, raziskovalnim institucijam, za primer naravnih nesreč se lahko uporabijo kot davčna olajšava na več načinov. V glavnem pa prevladujejo:

Samostojni podjetnik posameznik

1. v višini do 10 % skupnih prihodkov, vendar največ do 70.000 €,
2. v višini 2 % prihodkov dejavnosti, vendar največ 2.065,83 €,
3. v višini prostovoljnega prispevka brez omejitev (za izobraževalne, raziskovalne namene in pomoči ob naravnih nesrečah).

Nekatere olajšave v Združenem kraljestvu so omenjene že pri poglavju o priznavanju odhodkov. Poudarjen je pomen investiranja v okoljevarstveno prijazne izdelke in v izgradnjo poslovnih proizvodnih objektov v industrijskih conah, vlaganja v raziskave in razvoj. Dobiček znižuje tudi izguba, katero podjetnik lahko pokriva s prihodnjimi dohodki, razen končno izgubo, katera se lahko pokriva z dohodki preteklih štirih let.

V Združenih državah Amerike je dan velik poudarek na davčne ugodnosti za investiranje v opremo, v raziskave in razvoj ter nakup avtomobilov s pogonom na gorivo, ki manj onesnažuje okolje.

Davek znižujejo tudi davčni krediti za različne namene. Ti so dovoljeni do določene višine, večji obseg možnih kreditov pa se lahko prenaša v naslednja obdobja. Davčni krediti so zneski, ki znižujejo davčno obveznost in so tako bolj spodbudni in učinkoviti kot davčne olajšave. V nekaterih primerih je celo mogoče izbrati med davčno olajšavo in davčnim kreditom. Z davčnimi krediti zakonodajalec spodbuja dejanja na področjih, ki so socialno spodbudna, nekatera so uporabna le za določene dejavnosti v gospodarstvu, poleg tega poskuša odpraviti dvojno obdavčitev, davčni krediti se uveljavljajo iz naslova investicij, raziskav, zaposlovanja določenih skupin ljudi, vlaganj v pokojninske načrte, otroško varstvo ter v izkoriščanje okolju prijaznih tehnologij in energentov (United States. Internal Revenue Service 2006e)

Ob primerjavi olajšav v davčni zakonodaji je opaziti, da se le te v proučevanih državah namenjajo za:

1. zaposlovanje (ponekod le določenih kategorij ljudi)
2. investiranje (velik poudarek na varovanju okolja),
3. prostovoljne prispevke v neprofitne institucije,
4. prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje,
5. raziskave in razvoj.

V posamezni obravnavani državi je videti različen poudarek pri posameznih segmentih olajšav. Velika razlika med Slovenijo in drugimi obravnavanimi državami je v davčnih kreditih, ki jih v Sloveniji ne poznamo.

3.6 Dohodninske lestvice

Po upoštevanju vseh določil glede uveljavljanja davčno priznanih prihodkov in odhodkov poslovanja, izkoristku možnih olajšav in ugotovitvi davčne osnove, lahko ugotovimo, kakšen delež zaslužka bo namenjen državi. Dohodninske lestvice v vseh proučevanih državah so progresivne, navadne ali stopničaste.

Slovenska dohodninska lestvica ima značaj stopničaste progresije. V letu 2005 ima pet dohodninskih razredov, kot je razvidno iz Tabele 3.1. Lestvica za odmero dohodnine v Sloveniji za leto 2005

Tabela 3.1 Lestvica za odmero dohodnine v Sloveniji za leto 2005

o s n o v a v S I T		d o h o d n i n a v S I T	
nad	do	fiksni znesek	stopnja obdavčitve
/	1.300.000	/	16%
1.300.000	2.540.000	208.000	+ 33 % nad 1.300.000
2.540.000	5.140.000	617.200	+ 38 % nad 2.540.000
5.140.000	10.330.000	1.605.200	+ 42 % nad 5.140.000
10.330.000		3.785.000	+ 50 % nad 10.330.000

Vir: Obrtnikov svetovalec, priloga Obrtnika št. 3, 3. marec 2006, 47

Poleg olajšav, ki jih lahko uveljavlja samostojni podjetnik posameznik iz naslova opravljanja dejavnosti, so tu še osebne in posebne olajšave, ki mu lahko znižajo davčno osnovo, če le izpolnjuje pogoje za njihovo uveljavljanje. Splošna olajšava znaša 564.400 SIT in jo lahko uveljavlja vsak rezident, če nekdo drug ne uveljavlja posebne olajšave zanj kot vzdrževanem članu. Zavezancu, starejšemu od 65 let, se prizna zmanjšanje letne davčne osnove za 275.300 SIT. Če zavezanec vzdržuje tudi druge člane ima pravico uveljavljati znižanje davčne osnove na njihov račun, kot nam kaže Tabela 3.2. Zneski posebnih olajšav za vzdrževane družinske člane (otroke) v Sloveniji za leto 2005.

Tabela 3.2 Zneski posebnih olajšav za vzdrževane družinske člane (otroke) v Sloveniji za leto 2005

vzdrževani otrok	letno SIT	skupaj SIT
– za prvega vzdrževanega otroka	474.900	474.900
– za drugega vzdrževanega otroka	516.200	991.100
– za tretjega vzdrževanega otroka	688.300	1.679.400
– za četrtega vzdrževanega otroka	860.400	2.539.800
– za petega vzdrževanega otroka	1.032.500	3.572.300

Vir: Obrtnikov svetovalec, priloga Obrtnika št. 3, 3. marec 2006, 47

Za vse nadaljnje vzdrževane otroke se olajšava poveča za 172.000 SIT glede na olajšavo za predhodnega vzdrževanega otroka. Vsakemu drugemu vzdrževanemu članu (zakonec, starši, delanezmožen otrok) gre olajšava v višini 474.900 SIT.

Letna davčna osnova zavezanca se lahko zniža za znesek premije prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki jo je zavezanec plačal izvajalcu pokojninskega načrta s sedežem v Sloveniji ali državi članici Evropske unije (odslej EU) zase, vendar največ do višine 24 % obveznih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, in ne več kot 549.400 SIT.

Poleg že naštetih lahko zavezanec uveljavlja še do 2 % olajšav za različne namene: premije za prostovoljno dodatno zdravstveno zavarovanje, sredstva, vložena v vrednostne papirje izdajatelja Republike Slovenije, vplačane zneske za nakup in gradnjo stanovanjske hiše ali stanovanja za rešitev stanovanjskega problema zavezanca, plačane šolnine in zneske za nakup učbenikov in strokovne literature zase in za vzdrževane družinske člane, vlaganja v obnovo kulturnih spomenikov in nakup likovnih del, leposlovnih knjig.

Tako kot v Sloveniji je tudi v Italiji lestvica za obračun dohodnine stopničasta progresivna s štirimi dohodninskimi razredi, kar vidimo iz Tabele 3.3. Lestvica za odmero dohodnine v Italiji za leto 2005.

Tabela 3.3 Lestvica za odmero dohodnine v Italiji za leto 2005

osnova v €		dohodnina v €	
nad	do	fiksni znesek	stopnja obdvčitve
/	26.000	/	23 % največ 5.980
26.000	33.500	5.980	+ 33 % nad 26.000
33.500	100.000	8.455	+ 39 % nad 33.500
100.000		34.390	+ 43 %* nad 100.000

* osnovna stopnja 39 % in 4 % solidarnostni prispevek

Vir: One Media 2006

Dejansko so v skladu z davčno zakonodajo za leto 2005 le trije dohodninski razredi. Četrti je mišljen kot razširitev tretjega, kjer zavezanci z najvišjo dohodninsko osnovo nad 100.000 € obračunajo poleg fiksne zneska še variabilni del v višini 39 % in 4 %. V Italiji je dana možnost tudi regijam in občinam, da določajo regionalne oz. mestne stopnje za dohodnino, ki pomeni dodatno obremenitev davkoplačevalca. Tako segajo davčne stopnje za regionalni davek od 0,9 % do 1,4 % z možnostjo odstopanja za 1 %, mestne davčne stopnje pa se gibljejo od 0 % do 0,5 %. Regionalni in mestni davki na dohodek se ne morejo uveljavljati kot olajšava, kot je to mogoče v Združenih državah Amerike.

Novost v letu 2005 je v tem, da nekatere olajšave, ki so pomenile dejansko znižanje davčne obveznosti v letih pred 2005, v obravnavanem obdobju predstavljajo le znižanje davčne osnove. Spremembe se nanašajo v glavnem na družinske olajšave. Te spremembe so za nekatere davkoplačevalce pomenile občutno poslabšanje položaja, zato je tu zakonodajalec dovolil alternativno le za to obdobje, da se še vedno uporabi prejšnji način obračuna dohodnine. Tako je v letu 2005 mogoče znižati davčno obveznost za 422,23 do 546,18 €, odvisno od višine dohodkov, za ločenega zakonca, ali znižati davčno osnovo za 3.200 €. Za vsakega vzdrževanega otroka je mogoče znižati davčno obveznost za 210,71 do 516,46 €, odvisno od višine dohodkov, ali zmanjšati davčno osnovo za vsakega otroka ali drugega vzdrževanega družinskega člana za 2.900 €. Če gre za otroka, mlajšega od treh let, je olajšava 3.450 €, olajšava znaša 3.200 €, če jo uveljavlja samohranilec, če je otrok invalidna oseba, pa 3.700 €. Olajšava se lahko uveljavlja v celoti, delno ali pa se ne uveljavlja, kar je odvisno od izračuna, ki zagotavlja progresivnost davka.

Drugi nameni, za katere je mogoče uveljavljati znižanja, so zdravstveni stroški v znesku nad 129,11 €, veterinarski stroški nad zneskom 129,11 €, vendar največ 387,34 €, plačila za prevajalca gluhonemim, pogrebni stroški do zneska 1.549,37 €, izobraževalni stroški za srednješolsko in visokošolsko izobrazbo, za nakup oziroma vzdrževanje glavnega stanovanja do zneska 3.615,20 € oz. drugega stanovanja do zneska 2.065,83 €, zavarovalne premije za nezgodno zavarovanje za primer smrti in invalidnosti, vzdrževanje kulturnih spomenikov, slepi lahko uveljavljajo stroške za psa vodnika do 516,46 €. Znižanje davčne obveznosti znaša do določenih zneskov oz. največ 19 %.

Dohodninska lestvica, veljavna v Združenem kraljestvu je razvidna iz Tabele 3.4. Lestvica za odmero dohodnine v Združenem kraljestvu za leto 2005. Ima tri dohodninske razrede in je progresivna.

Tabela 3.4 Lestvica za odmero dohodnine v Združenem kraljestvu za leto 2005

osnova v £		dohodninska stopnja
nad	do	
0	2.090	10%
2.090	32.400	22%
32.400		40%

Vir: United Kingdom. HM Revenue & Customs 2006b

Zavezanec lahko uveljavlja še osebne olajšave. Osebna olajšava za zavezanca, mlajšega od 65 let, znaša 4.895 £. Zavezanec s starostjo med 65 in 74 leti lahko

uveljavlja 7.090 £ osebne olajšave, nad 74 leti pa 7.220 £. Če zakonca oddajata skupno napoved in je vsaj eden od zakoncev rojen pred 6. 4. 1935, se poleg osebne olajšave prizna tudi olajšava za starost pod 75 let v višini 10 % od 5.905 £, če pa je vsaj eden od zakoncev starejši od 75 let, znaša olajšava 10 % od 5.975 £. Zakonska olajšava znižuje davčno obveznost. Minimalni znesek, ki ga lahko posameznik uveljavlja, je 2.280 £. Za dohodke nad 19.500 £ se za vsaka 2 £ nad tem limitom zniža osebna olajšava za 1 £. Olajšava za slepe znaša 1.610 £.

V Združenih državah Amerike se dohodninska lestvica razlikuje glede na status davčnega zavezanca. Pomembno je, ali zavezanec izpolnjuje dohodninsko napoved kot samski, skupno z zakoncem, ločeno od zakonca ali kot edini prinositelj dohodkov v družini. Lestvica je stopničasta progresivna, kot je razvidno iz Tabele 3.5. Dohodninska lestvica za obračun dohodnine v ZDA za leto 2005. Lestvica pozna šest dohodninskih razredov. Zavezanec lahko uveljavlja osebne olajšave, ki so odvisne od statusa zavezanca, starosti in zdravstvenega stanja (slepost). Posebna olajšava velja za vzdrževane člane. Višina teh olajšav je odvisna od tega, ali obdavčljiv dohodek presega določen limit ali ne.

Tabela 3.5 Dohodninska lestvica za obračun dohodnine v ZDA za leto 2005

osnova v \$		fiksni znesek za			delež v %
		neporočene	poročene z napovedjo izpolnjeno		
od	do		skupno	ločeno	
0	7.300	0			10%
7.300	29.700	730,00			+ 15 % nad 7.300
29.700	71.950	4.090,00			+ 25 % nad 29.700
71.950	150.150	14.652,50			+ 28 % nad 71.950
150.150	326.450	36.548,50			+ 33 % nad 150.150
326.450		94.727,50			+ 35 % nad 326.450
0	14.600		0		10%
14.600	59.400		1.460,00		+ 15 % nad 14.600
59.400	119.950		8.180,00		+ 25 % nad 59.400
119.950	182.800		23.317,50		+ 28 % nad 119.950
182.800	326.450		40.915,50		+ 33 % nad 182.800
326.450			88.320,00		+ 35 % nad 326.450
0	7.300			0	10%
7.300	29.700			730,00	+ 15 % nad 7.300
29.700	59.975			4.090,00	+ 25 % nad 29.700
59.975	91.400			11.658,75	+ 28 % nad 59.975
91.400	163.225			20.457,75	+ 33 % nad 91.400
163.225				44.160,00	+ 35 % nad 163.225
0	10.450			0	10%
10.450	39.800			1.045,00	+ 15 % nad 10.450
39.800	102.800			5.447,50	+ 25 % nad 39.800
102.800	166.450			21.197,50	+ 28 % nad 102.800
166.450	326.450			39.019,50	+ 33 % nad 166.450
326.450				91.819,50	+ 35 % nad 326.450

Vir: United States. Internal Revenue Service 2006f

Olajšave lahko zavezanec uveljavlja tako, da jih specificira ali pa uporablja standardne olajšave, fiksno določene za posamezno leto. Tako znaša standardna olajšava za samskega zavezanca 5.000 \$, poročene, ki vlagajo skupno napoved, 10.000 \$, vodjo gospodinjstva 7.300 \$ in za poročene, ki vlagajo ločeno napoved, 5.000 \$. Če zavezanec uveljavlja olajšave, ki jih specificira, so lahko za zdravstvene in zobozdravstvene stroške, obresti na stanovanjske kredite in druge olajšave, kot so razvidne iz Tabele 4.4. Davčne olajšave. Standardne olajšave so lahko višje, če je zavezanec star nad 65 let, slep ali oboje.

Poleg z zveznim davkom so državljani Združenih držav Amerike obremenjeni še z

državnimi in ponekod tudi z mestnimi davki na dohodek. Nasprotno nekatere od ameriških držav državnih in mestnih davkov na dohodek sploh ne poznajo, npr. Aljaska, Florida, Nevada, Južna Dakota, Teksas, Washington, Wyoming. Kot primer sta v Prilogi 1 Dohodninska lestvica zvezne države New York za leto 2005 in Prilogi 2 Dohodninska lestvica mesta New York za leto 2005 podani dohodninski lestvici za državo in mesto New York. Sicer pa je po višini davka New York med prvimi na seznamu ameriških držav. Značilnost dohodnine v Združenih državah Amerike je še ta, da se pri izračunu davčne obveznosti državni in mestni davek od dohodka štejeta kot davčno priznana olajšava, če zavezanec ne uveljavlja standardne olajšave. Tako davkoplačevalec državni in mestni davek na dohodek dejansko uporabi za znižanje zvezne davčne osnove.

Posebnost davčnih pravil v ZDA je še ta, da je zavezanec lahko dolžnik AMT (angl. Alternative Minimum Tax) ali nadomestnega minimalnega davka. Izračun nadomestnega minimalnega davka ne upošteva določenih olajšav in davčnih kreditov, ki so pri standardnem izračunu sicer dovoljeni. Če je AMT višji kot standardno izračunan davek, se mora kot davčno obveznost upoštevati AMT. Stopnje za izračun AMT so 26 % za osnovo do 175.000 \$ in 28 % za osnovo nad 175.000 \$.

AMT je bil namenjen prvenstveno bogatejšim državljanom, ki so spretno izkoriščali olajšave in kredite za prekomerno nižanje davčne osnove. Ker pa AMT ne sledi inflaciji, je vse več pripadnikov srednjega sloja obveznih plačevati AMT, kar ni bil namen zakonodajalca. Zato se za izračun AMT pripravljajo spremembe.

4 IZBIRA USTREZNEGA PRETVORNIKA ZA IZRAVNAVO VREDNOSTI IN PRIMERJAVA DOHODNINSKE OBREMENITVE

4.1 Pariteta kupne moči in standard kupne moči

Po primerjavi pogojev začetka opravljanja dejavnosti samostojnega podjetnika posameznika, poslovnih knjig, ki jim mora le-ta voditi na podlagi računovodskih in davčnih predpisov, primerjave poslovne in davčne bilance, nam ostane le še primerjava dohodninskih lestvic, ki so podlaga obdavčitve samostojnega podjetnika posameznika, in dohodninskih olajšav, ki znižujejo davčno osnovo. Pri primerjavi zneskovnih vrednosti med različnimi državami se pojavlja problem izenačitve teh vrednosti. Problematika se kaže v različnih valutah, ki jih uporabljajo te države, in v ravni cen. Da bi lahko prevedli te podatke v med seboj primerljive, realne vrednosti, t. j. v vrednosti, izražene v enotni valuti in na enotni ravni cen, potrebujemo pretvornik, ki istočasno odpravi oba vira razlik. Pretvornik, ki ima to lastnost, se imenuje pariteta kupne moči (v nadaljevanju PKM). Z njegovo uporabo nam je omogočeno ugotavljanje dejanskih razlik (brez vpliva cen) med različnimi področji, običajno državami (Bregar idr. 2004, 4). Enota, na katero se primerjajo vse druge vrednosti, se imenuje standard kupne moči (SKM). V primeru diplomske naloge je izbran kot SKM €.

Na podlagi podatkov, ki nam jih ponuja Eurostat, izhaja PKM, kot je razvidno iz Tabele 4.1 Pariteta kupne moči v letu 2005

Tabela 4.1 Pariteta kupne moči v letu 2005

oznaka nacionalne valute	BDP v nacionalni valuti v mio	BDP v SKM v mio	PKM
\$	12.455.800	10.448.536	1,192109593
£	1.225.339	1.661.068	0,737681419
€	1.423.048	1.385.001	1,027470738
SIT	6.620.145	38.451	172,1709448

Vir: European Comision. Eurostat Eurostat Visual Application 2006

4.2 Primerjava dohodninske obremenitve

Naslednja ovira pri primerjavi dohodninskih lestvic je različno število dohodninskih razredov v posamezni državi, tako jih imamo v Sloveniji pet, v Italiji štiri, v Združenem kraljestvu tri, v Združenih državah Amerike pa kar šest. Ob primerjavi dohodninskih lestvic z uporabo PKM dobimo rezultate, ki so prikazani v Tabeli 4.2 Dohodninski razredi z uporabo PKM za leto 2005. Za Združene države Amerike je poenostavljeno uporabljena samo zvezna lestvica, glede na to, da državni in mestni

Primerjava dohodninske obremenitve

davek na dohodek znižujeta zvezno davčno osnovo. Za slednje je uporabljena lestvica za poročenega davčnega zavezanca, ki dohodnino prijavlja ločeno od svojega zakonca. Davčna obremenitev dohodkov samskih zavezancev je nekoliko višja od poročenih zavezancev.

Tabela 4.2 Dohodninski razredi z uporabo SKM za leto 2005

DR	Slovenija			Italija			Združeno kraljestvo			ZDA		
	SKM €		povp. %	SKM €		povp. %	SKM €		povp. %	SKM €		povp. %
	od	do		od	do		od	do		od	do	
1	0	7.551	16	0	25.305	23	0	2.833	10	0	6.124	10
2	7.551	14.753	24	25.305	32.604	25	2.833	43.921	22	6.124	24.914	14
3	14.753	29.854	31	32.604	97.326	34	43.921		40	24.914	50.310	19
4	29.854	59.999	37	97.326						50.310	76.671	22
5	59.999									76.671	136.921	27
6										136.921		

Legenda: DR – dohodninski razred   povp. % – povprečna davčna stopnja

Po primerjavi obremenitve dohodka z davkom med posameznimi dohodninskimi lestvicami lahko ugotovimo, da so nižji dohodki nižje obremenjeni v Združenih državah Amerike, ki nasploh izstopa v višini dohodnine, in Združenem kraljestvu, medtem ko so v Italiji in Sloveniji stopnje za prvi dohodninski razred višje. Primerjava posameznih davčnih lestvic je nesmiselna zaradi različnih števil davčnih razredov kot tudi različnih razponov posameznega razreda. Primerjava se zato v nadalje opravi na podlagi izenačitve dohodninskih razredov. Kot osnova je postavljena dohodninska lestvica v Sloveniji, kar je razvidno iz Tabele 4.3 Izenačitev dohodninskih razredov.

Tabela 4.3 Izenačitev dohodninskih razredov

DR	Slovenija				Italija		Združeno kraljestvo		ZDA	
	€ SKM		povp. %	v	povp. %	v	povp. %	v	povp. %	v
	od	do								
1	0	7.551	16	-	23	-	22	-	11	-
2	7.551	14.753	24	1,15107	23	0,00000	22	0,00000	13	0,27770
3	14.753	29.854	31	0,44434	24	0,06622	22	0,00000	16	0,19866
4	29.854	59.999	37	0,19904	31	0,23221	40	0,59711	21	0,16586
5	59.999	136.921	45	0,10400	37	0,07800	40	0,00000	27	0,07800

Legenda: DR – dohodninski razred

povp. % – povprečna davčna stopnja   v – koeficient progresije

Na podlagi te analize lahko ugotovimo, da bi bila naša lestvica najmanj obremenjena s povprečnim davkom v Združenih državah Amerike, v primerjavi z drugimi državami pa je obremenitev najvišja v Sloveniji, razen za prvi dohodninski

razred, kjer je višina obremenitve nekje med ameriško in drugima dvema državama, in v predzadnjem dohodninskem razredu, kjer jo prehiti Združeno kraljestvo. Opazimo lahko, da se razhajanja med posameznimi državami povečujejo v višjih dohodninskih razredih. Vodstvo v višini davčne obremenitve pa nosi naša lestvica tudi v zadnjem dohodninskem razredu.

Ob prvem pogledu na dohodninsko lestvico je opaziti naraščanje povprečne davčne stopnje. Koncept progresije je enostaven, vendar v sebi skriva pasti. Predvsem na tak način lahko izražamo progresivnost le na določeni točki, zato se povprečna davčna stopnja s spreminjanjem dohodka neprestano spreminja (Kranjec 2003, 121). Opazimo lahko, da progresivnost davčnih stopenj kot razmerje med spremembo povprečnih davčnih stopenj in spremembo davčne osnove t.j.

$$v = \frac{T_1/B_1 - T_0/B_0}{B_1 - B_0} \quad (1)$$

kjer T_1 in T_0 pomenita davek pri davčnih osnovah B_1 in B_0 , vrednost koeficienta hitreje upada v Sloveniji kot drugod, kar pomeni, da z višjimi davčnimi osnovami dosežemo počasnejše naraščanje davčne obveznosti.

Zelo pomemben dejavnik pri ugotavljanju davčne osnove je možnost uveljavljanja davčnih olajšav, zato je smiselno primerjati tudi te. Poenostavljen prikaz davčnih olajšav je prikazan v Tabeli 4.4 Davčne olajšave. Opazimo lahko, da so osebne in posebne olajšave za vzdrževane člane v drugih treh državah vezane na izračune. Za visoke obdavčljive dohodke se le te znižujejo oziroma v nekaterih primerih celo usahnejo, če dohodki presegajo postavljeno mejo. V Sloveniji so te olajšave fiksne. Druge olajšave lahko v posameznih državah zavezanci uveljavljajo po specifikaciji. V Sloveniji so le te v višini 2 % obdavčljivih dohodkov. V Italiji je drugih olajšav manj, vendar pa tam zavezanci lahko uveljavljajo davčne kredite, ki so veliko učinkovitejši pri zniževanju davčne obveznosti, saj neposredno znižujejo višino davka. Davčni krediti so razvidni iz Tabele 4.5 Davčni krediti. Sicer pa so bili do leta 2005 v Italiji zneski olajšav za otroke in vzdrževane člane zastavljeni kot davčni krediti, v letu 2005 pa osebne in posebne olajšave za vzdrževane člane le znižujejo davčno osnovo. Glede na to, da se je položaj davkoplačevalcev naenkrat poslabšal, je zakonodajalec samo v tem letu dovolil, da zavezanci izbirajo med obema različicama. Najmanj olajšav in kreditov lahko koristijo zavezanci v Združenem kraljestvu. V Združenih državah Amerike je spekter namenov, za katere se lahko koristijo davčne olajšave, večji kot drugod, podobno velja tudi za davčne kredite, zneski so večinoma omejeni. Sam izračun dohodnine pa je kar zapleten. Poleg tega imajo možnost, če nimajo kompleksnejšega finančnega življenja,

Primerjava dohodninske obremenitve

da namesto olajšav, ki jih specificirajo, uporabljajo standardne olajšave, ki so določene letno v fiksnem znesku in se povečujejo z rastjo inflacije. Tako izberejo olajšavo, ki je ugodnejša (itemized – po specifikaciji namenov oz. standard – standardno), ki je različna glede na status davčnega zavezanca. Standardna olajšava za poročenega zavezanca, ki dohodninske napovedi ne izpolnjuje skupno z zakoncem, znaša 5.000 \$ ali 4.194 € SKM. Standardne olajšave so višje v primeru sleposti ali starosti zavezanca nad 65 let ali obeh. Za prejšnji primer znaša dodatni znesek standardne olajšave 1.000 \$ ali 839 € SKM.

Tabela 4.4 Davčne olajšave

vrsta olajšave	z n e s e k							
	Slovenija		Italija		Združeno kraljestvo		Združene države Amerike	
	SIT	€ SKM	€	€ SKM	£	€ SKM	\$	€ SKM
– osebna starost	564.400	3.278	4.500 ¹	4.380 ¹	4.895	6.636	3.200	2.684
nad 65 let	275.300	1.599			7.090 ²	9.611 ²		
nad 74 let					7.220 ²	9.787 ²		
– vzdrževani člani								
prvi otrok	474.900	2.758	2900 ³	2.822 ³			3.200 ⁴	2.684 ⁴
dva otroka	516.200	2.998					6.400 ⁴	5.369 ⁴
trije otroci	688.300	3.998					9.600 ⁴	8.053 ⁴
štirje otroci	860.400	4.997					12.800 ⁴	10.737 ⁴
pet otrok	1.032.500	5.997					16.000 ⁴	13.422 ⁴
šesti in dalje	+172.000	6.996						
drugi člani	474.900	2.758	2.900 ³	2.822 ³			3.200 ⁴	2.684 ⁴
posebna nega	1.720.800	9.995	3.700 ³	3.601 ³				
samohranilec			3.200 ³	3.114 ³				
otrok ml. od 3 let			3.450 ³	3.358 ³				
zakonec			3.200 ³	3.114 ³				
– drugo								
PDPZ	549.400	3.191	5.165	5.027	omejitev		omejitev	
zdravstveni stroški			višina izdatkov				omejitev	
strokovna literatura		2 % osnove					omejitev	
članarine							omejitev	
nakup državnih vrednostnih papirjev								
ohranjanje kulturnih spomenikov								
humanitarni prispevki					omejitev		v celoti	
nakup stanovanja								
prispevki za hišne pomočnice			1.549	1.507				
prispevki verskim institucijam do			1.033	1.005				
otroško varstvo pri delodajalcu			2.000	1.947				
prispevki deželam v razvoju		2% dohodka						
preživnina ločenemu zakoncu		v celoti			v celoti		v celoti	
stroški posvojitve		50 %						
selitveni stroški zaradi spremembe kraja dela							v celoti	
prispevki samozaposlenih							50 %	
obresti za študentske kredite do							2.500	2.097
izguba zaradi kraje in naravnih nesreč							omejitev	
obresti za investicijske kredite							omejitev	
izguba pri hazardnih igrah							v celoti	
državni, lokalni in mestni davki							v celoti	

Opomba: ^{1,2,3,4} naveden je najvišji znesek, olajšava se uveljavlja v višini, ki jo dobimo na podlagi izračuna, ki zagotavlja progresivnost.

Tabela 4.5 Davčni krediti

Vrsta kredita	z n e s e k							
	Slovenija		Italija		Združeno kraljestvo		Združene države Amerike	
	SIT	€ SKM	€	€ SKM	£	€ SKM	\$	€ SKM
– davčni krediti za								
obnova nepremičnin			36%	36%				
določene zdravstvene stroške			19%	19%				
obresti, od nekaterih kreditov			19%	19%				
življenjsko in nezgodno zavarovanje			19%	19%				
izobraževanje			19%	19%				
pogrebne stroške do			1549,37	1.507,95				
prostovoljne prispevke neprofitnim organizacijam			2065,83	2.010,60				
političnim skupnostim			51,65-103291,38	50,27-100529,75				
veterinarske stroške			19 % od 258	19 % od 251				
prispevke Beneškemu bienalu			19%	19%				
prispevke prostovoljnimi športnim društvom do			1.500	1.460				
prispevke ob naravnih nesrečah			19%	19%				
starejše poročene pare								
rojeni pred 5. 4. 1935					590,5	800		
starejši od 75 let					597,5	810		
dobrodelne namene								
pokojninske sklade								
posvojitev							10.630	8.917
varstvo vzdrževane osebe								
en vzdrževan član							3.000	2.517
več vzdrževanih članov							6.000	5.033
otroke							1.000	839
v primeru nizkih dohodkov								
z enim otrokom							33.030	27.707
z dvema otrokoma							37.263	31.258
brez otrok							13.750	11.534
tuje davke							omejitev	omejitev
starejše in invalide							15%	15%
stroške visokega izobraževanja							1.500	1.258
stroški vseživljenjskega učenja							2.000	1.678
obresti na hipotekarne kredite							2.000	1.678

Naslednja postavka, kjer država terja svoje, so prispevki za socialno varnost. Pri primerjavi so prikazani le obvezni prispevki za socialno varnost. Višino prispevkov prikazuje preglednica 4.6 Prispevki za socialno varnost v letu 2005.

Tabela 4.6 Prispevki za socialno varnost v letu 2005

Vrsta prispevka	Slovenija	Italija	Italija	Italija	Združeno kraljestvo	Združene države Amerike
Zaposleni			vodstveni del.	proizvodnja		
				režija		
- zdravstveno varstvo delodajalec	7,09%			2,22%		
- pokojninsko zavarovanje delodajalec	8,85%	32,70%	32,70%	32,70%		
- starševsko varstvo delodajalec	0,10%		0,46%	0,46%		
- prispevek za brezposelnost delodajalec	0,06%	1,61%	1,61%	1,61%		6,20%
- prispevek za izobraževanje	1,00%					
- za odpravnine		0,40%	0,20%	0,20%		
- krizna blagajna			1,90%	1,90%		
- za družinske prejemke		2,48%	2,48%	2,48%		
Skupaj prispevki delodajalca	17,10%	34,71%	41,57%	39,35%	12,80%	13,85%
- davek na plače	0%-14,8%					
- zdravstveno varstvo zaposleni	6,36%					
- pokojninsko zavarovanje zaposleni	15,50%	8,89%	8,89%	8,89%		
- starševsko varstvo zaposleni	0,10%					
- prispevek za brezposelnost zaposleni	0,14%					
Skupaj prispevki delavec	22,10%	8,89%	8,89%	8,89%	11,00%	7,65%
Samostojni podjetnik						
- zdravstveno varstvo	13,45%					
- pokojninsko zavarovanje	24,35%					
- starševsko varstvo	0,20%					
- prispevek za brezposelnost	0,20%					
Skupaj zavezanec	38,20%	17,20%	oz. 18,20%	17,59%* oz. 18,59%*	8% NIC4 109,20 £ letno (148 € SKM)	15,30%

* Podjetnik plačuje prispevke glede na višino dohodka preteklega leta; za leto 2005 je to 17,20 % obrt, 17,59% gospodarstvo za dohodek do 38.641,00 € (37.608,00 € SKM) 18,20 % obrt, 18,59% gospodarstvo za dohodek med 38.641,00 € in 64.402,00 € (37.608,00 € SKM in 62.680,00 € SKM)

Opazimo lahko, da je višina prispevkov v breme delodajalca najnižja v Združenem kraljestvu. V prikazu prispevkov Združenih držav Amerike ni zajeto zavarovanje za primer poklicnih nesreč in bolezni ter poškodb izven dela, s katerimi so pokriti stroški zdravljenja kot tudi stroški izplačil delavcem med bolniško odsotnostjo, ter izplačila ob morebitni smrti zaradi nesreče pri delu, kar je v pristojnosti državne zakonodaje in se od države do države razlikuje. Za državo New York znaša stopnja prispevka 0,5 %, vendar ne več kot 0,60 \$ na teden na zaposlenega. Poleg teh državnih prispevkov plačuje delodajalec tudi državni prispevek za brezposelnost. Obremenitev plač delavcev s prispevki je najvišja v Sloveniji. V primerjavi z drugimi državami iz primerjave so naši državni s prispevki visoko obremenjeni tudi samostojni podjetniki posamezniki.

Plače so v Sloveniji obremenjene tudi z davkom na plače.

5 SKLEP

Podjetništvo kot izziv ali kot poskus preživetja v času vse večje brezposelnosti se velikokrat realizira v obliki samostojnega podjetnika posameznika. Samostojni podjetnik posameznik je opredeljen kot fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost. Bistveno je torej, da svojo dejavnost opravlja trajno, samostojno in s pridobitnim namenom. Pri odločitvah ravna samostojni podjetnik posameznik po svojih preudarkih in odločitvah, za svoje tveganje in v svojo korist, zato se kljub temu da dela v svojem podjetju, ne pojmuje kot delojemalec. Pri tem se mora zavedati, da za obveznosti iz poslovanja odgovarja z vsem svojim premoženjem. Njegov dobiček je obdavčen po Zdoh. Taka oblika je zato smiselna za manjši obseg poslov, saj obsežnejše poslovanje lahko vodi v višje dobičke in s tem v višjo obremenitev z dohodnino v primerjavi z obdavčitvijo z davkom od dohodka pravnih oseb. Z obsegom poslovanja pa naraščajo tudi tveganja, zato je na določeni točki razvoja smiselno spremeniti organizacijo poslovanja. Ugodnosti, ki jih ima ta oblika delovanja, so enostavnejši postopki ob začetku opravljanja dejavnosti in možnost svobodnega razpolaganja z gotovino, kar pomeni neomejeno nedokumentirano dviganje gotovine iz poslovnega računa za potrebe gospodinjstva. Ob začetku opravljanja dejavnosti ni potrebno zagotoviti ustanovnega kapitala. Te značilnosti samostojnega podjetnika posameznika najdemo v vseh proučevanih državah.

Po ZGD je samostojni podjetnik posameznik gospodarski subjekt, ki se mora glede na velikost vpisati v ustrezen poslovni register. Za srednje in velike samostojne podjetnike posameznike je to sodni register, za male pa poslovni register. K vpisu v poslovne registre so obvezani tudi samostojni podjetniki posamezniki v Italiji v skladu s Civilnim zakonikom. V nasprotju s Slovenijo, kjer je merilo za vpis v posamezen register velikost podjetja, to je število zaposlenih, višina prihodkov in aktive, je v Italiji vpis v Register podjetij razmejen bolj vsebinsko. Podjetnik, ki opravlja gospodarsko pridobitno dejavnost z uporabo kapitala, dela in sredstev za delo, je zavezan vpisu v splošni del Registra podjetij, medtem ko je značilnost malega podjetnika pretežnost lastnega dela in dela družinskih članov ter obveznost vpisa v posebni del Registra podjetij. Edino kvantitativno merilo za vpis v register predstavlja višina prihodkov. V Združenem kraljestvu in Združenih državah Amerike samostojni podjetniki posamezniki niso zavezani vpisu v poslovne registre, ob začetku opravljanja dejavnosti morajo biti previdni pri izbiri imena podjetja. Sorodnosti opazimo v vseh opazovanih državah pri prijavi zavezanca davčnim uradom za davek, v socialno zavarovanje in v primeru zaposlovanja. Pred začetkom opravljanja dejavnosti morajo tako v Sloveniji kot v drugih opazovanih državah samostojni podjetniki posamezniki izpolnjevati tudi druge zahteve, če je to potrebno (npr. gradbene zahteve, sanitarne zahteve, pridobitev licenc).

Vodenje poslovnih knjig je tudi ena od obveznosti, ki jih ima samostojni podjetnik posameznik. Način vodenja poslovnih knjig v Sloveniji je odvisen od obsega poslovanja, saj je samostojnim podjetnikom posameznikom z zelo majhnim obsegom poslov dovoljeno vodenje poslovnih knjig po sistemu enostavnega knjigovodstva s knjigo prihodkov in odhodkov ter registrom osnovnih sredstev, sicer pa so zavezani k dvostavnemu knjigovodstvu z obveznim vodenjem dnevnika, glavne knjige in registra osnovnih sredstev in sestavi bilance stanja in izkaza uspeha zaradi javne objave. Mali samostojni podjetniki posamezniki končne letne izkaze sestavljajo v skrajšani različici. V Italiji so samostojni podjetniki posamezniki dolžni voditi vse poslovne knjige v skladu s Civilnim zakonikom in sestavljati letna poročila, če so vpisani v splošni del registra, drugim pa je v skladu z državnim dekretom omogočeno vodenje poslovnih knjig v poenostavljeni obliki. Načinov vodenja poslovnih knjig je v Italiji več, kar daje občutek večjega razumevanja države za probleme samostojnega podjetnika posameznika, vendar so tudi tu omejitve, na katere mora biti samostojni podjetnik posameznik zelo pozoren, da ne prekrši zahtev zakonodajalca. V Združenem kraljestvu in Združenih državah Amerike je odločitev o načinu vodenja poslovnih knjig prepuščena podjetniku samemu, ni tudi zahteve po sestavi letnih poročil zaradi javne objave. Za sestavo bilance stanja in izkaza uspeha se lahko podjetnik odloči zaradi lastnih interesov. V vseh primerih proučevanja pa so samostojni podjetniki posamezniki dolžni upoštevati računovodske standarde in računovodska načela.

Osnova za obdavčitev samostojnega podjetnika posameznika je njegov davčni dobiček, ki ne ustreza računovodskemu, saj je ta zmanjšan za olajšave in povečan za davčno nepriznane odhodke. Pri olajšavah je poudarek v glavnem na investiranju, raziskavah in razvoju, dodatnem pokojninskem zavarovanju, zaposlovanju in vlaganju v okolju prijazne tehnologije in naprave ter cestna vozila ter izplačilih za dobrodelne namene in druge neprofitne organizacije. Poudarek na posameznem segmentu olajšav je v posamezni državi različen. Predpis, ki ureja obdavčitev podjetnikov, je v Sloveniji Zdoh z delnim upoštevanjem ZDDPO, v Italiji TUIR, v Združenem kraljestvu The Income Tax Act in v Združenih državah Amerike The Internal Revenue Code. Razlika med slovensko davčno zakonodajo in drugimi je v davčnih kreditih ali dobropisih, ki jih druge države poznajo, Slovenija pa ne.

Davčna obveznost samostojnega podjetnika posameznika je določena na podlagi dohodninske lestvice, ki je v vseh obravnavanih državah progresivna, sicer z različnim številom dohodninskih razredov, za vse razen angleške lestvice pa je ta progresija stopničasta. Z uporabo paritete kupne moči, ki izniči razlike med nacionalnimi valutami in vplivom cen in z uporabo € kot standarda kupne moči ter izenačitvijo števila dohodninskih razredov je vidna razlika med povprečno stopnjo obdavčitve med

posameznimi proučevanimi državami. Najvišje povprečne stopnje obdavčitve so v skoraj vseh dohodninskih razredih v Sloveniji.

LITERATURA

- Bregar, Lea. Zdenka Repotočnik in Mojca Bavdaž Kveder. 2004. *Mednarodne in časovne primerjave bruto domačega proizvoda v paritetah kupne moči: končno poročilo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta. Statistični inštitut.
- Ivanjko, Šime in Marjan Kocbek. 2003. *Korporacijsko pravo: Pravni položaj gospodarskih subjektov*. Ljubljana: GV založba.
- Kobeja, Boris. 2001. *Priročnik za pisce strokovnih besedil: znanstveni aparat*. Koper Visoka šola za management.
- Kobeja, Boris. 2002. *Napotki za pisanje seminarske in diplomske naloge*. Koper: Visoka šola za management.
- Kranjec, Marko. 2003. *Davki in proračun*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
- Milost, Franko in Vilma Milunovič. 2001. *Obdavčitev podjetij*. Koper: Visoka šola za management.
- Milunovič, Vilma in Tatjana Horvat. 2005. *Nova ureditev neposrednih davkov: študijska gradiva*. Koper: Univerza na Primorskem Fakulteta za management.
- Mohorčič, Iztok. 2006a. Vložitev davčnega obračuna. *Svetovalec Priloga Obrtnika 2* (februar): 38–44.
- Mohorčič, Iztok. 2006b. Napoved za odmero dohodnine za leto 2005. *Svetovalec Priloga Obrtnika 3* (marec): 40–48.
- Skupina avtorjev. 2003. *Davek od dobička in dohodnina: mednarodna primerjava*. Strokovna zbirka. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
- Statistični letopis RS 2005*. 2006. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za statistiko.
- Verbajs, Dunja. 2006. Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave za leto 2005. *Svetovalec Priloga Obrtnika 2* (februar): 45–46.
- Zupančič, Vera in Stanko Pupis. 2003. *Šola poglobljenega knjigovodstva malih samostojnih podjetnikov posameznikov*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- Pravilnik o načinu in postopki vpisa ter vodenja podatkov o samostojnih podjetnikih posameznikih v Poslovnem registru Slovenije. Uradni list Republike Slovenije, št. 62/2005.
- Slovenski računovodski standard 39 »Računovodske rešitve pri malih samostojnih podjetnikih posameznikih«. Uradni list Republike Slovenije, št. 118/2005.
- Uredba o višini povračil stroškov v zvezi z delom in drugih dohodkov, ki se ne všttevajo v davčno osnovo. Uradni list Republike Slovenije, št. 142/2004.
- Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2005. Uradni list Republike Slovenije, št. 25/2007.
- ZDoh-1-UPB2 – Zakon o dohodnini. Uradni list Republike Slovenije, št. 70/2005.
- ZDoh-1-UPB3 – Zakon o dohodnini. Uradni list Republike Slovenije, št. 21/2006.
- ZGD-UPB1 – Zakon o gospodarskih družbah. Uradni list Republike Slovenije, št. 15/2005.

- European Commission. Eurostat. Eurostat Visual Application. 2006. *GDP and main components - Current prices*. Tabela. Dostopno na: [Http://epp.eurostat.ec.europa.eu/extraction/retrieve/en/theme2/price/ppp,12](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/extraction/retrieve/en/theme2/price/ppp,12) (12.3.2007).
- Italia. Agenzia delle entrate. 2006a. *Guida ai regimi fiscali ed ai primi adempimenti tributari per le nuove attivita*. Dostopno na : [Http://www.globallab.it/gdrinforma/guide/regimi_fiscali.pdf](http://www.globallab.it/gdrinforma/guide/regimi_fiscali.pdf) (31.3.2006).
- Italia. Agenzia delle Entrate. 2006b. *Annuario 2005*. Besedilo. Dostopno na: [Http://www.agenziaentrate.it](http://www.agenziaentrate.it) (30.7.2006).
- National Conference of Commissioners on Uniform State Law. 2002 *Introduction*. Dostopno na: [Http://nccusl.org](http://nccusl.org) (23.4.2006).
- The City of New York. 2006. *Registering your Business*. Besedilo. Dostopno na: [Http://www.nyc.gov](http://www.nyc.gov) (21.4.2006).
- Unioncamere. 2005. *Aprire un'impresa*. Besedilo. Dostopno na: [Http://www.camcom.it/come/impresa.asp](http://www.camcom.it/come/impresa.asp) (31.3.2006).
- United Kingdom. Department of Trade and Industry. 2006a. *Starting up*. Besedilo. Dostopno na: [Http://www.businesslink.gov.uk](http://www.businesslink.gov.uk) (15.4.2006).
- United Kingdom. Department of Trade and Industry. 2006b. *Set up a basic record-keeping system*. Besedilo. Dostopno na: [Http://www.businesslink.gov.uk](http://www.businesslink.gov.uk) (15.5.2006).
- United Kingdom. HM Revenue & Customs. 2006a. *Introduction to VAT*. Besedilo. Dostopno na: [Http://customs.hmrc.gov.uk](http://customs.hmrc.gov.uk) (15.5.2006).
- United Kingdom. HM Revenue & Customs. 2006b. *Rates*. Tabela. Dostopno na: [Http://www.hmrc.gov.uk/rates/it.html](http://www.hmrc.gov.uk/rates/it.html) (11.4.2006).
- United States. Internal Revenue Service. 2006a. *Do I Need an Identification Number*. Dostopno na: [Http://www.irs.gov/businesses/small](http://www.irs.gov/businesses/small) (25.4.2006).
- United States. Internal Revenue Service. 2006b. *Accounting Methodes*. Besedilo. Dostopno na: [Http://www.irs.gov/publications/p334/index.html](http://www.irs.gov/publications/p334/index.html) (16.5.2006).
- United States. Internal Revenue Service. 2006c. *Recordkeeping*. Besedilo. Dostopno na: [Http://www.irs.gov/publications/p583/index.html](http://www.irs.gov/publications/p583/index.html) (16.5.2006).
- United States. Internal Revenue Service. 2006e. *Business Tax Credits*. Besedilo. Dostopno na: [Http://www.irs.gov/business/small/article/0,,id=99839,00.html](http://www.irs.gov/business/small/article/0,,id=99839,00.html) (2.8.2006)
- United States. Internal Revenue Service. 2006f. *2005 Tax Rate Schedules*. Tabela. Dostopno na: [Http://www.irs.gov/formspubs/article/0,,id=133517,00.html](http://www.irs.gov/formspubs/article/0,,id=133517,00.html) (1.7.2006)
- United States. Internal Revenue Service. 2006d. *Business Expenses*. Besedilo. Dostopno na: [Http://www.irs.gov/publications/535/index.html](http://www.irs.gov/publications/535/index.html) (12.7.2006).

- BusinessDebtline. 2006. *Sole Tradership*. Besedilo. Dostopno na: [Http://www.bdl.org.uk](http://www.bdl.org.uk) (21.6.2006)
- Commercialista telematico. 2006. *Servizio di documentazione tributaria*. Besedilo. Dostopno na: [Http://commercialistatelematico.com/documenti/tuir.pdf](http://commercialistatelematico.com/documenti/tuir.pdf) (10.6.2006).
- LUISS Guido Carli – Libera Università internazionale degli Studi Sociali Guido Carli. 2006. *Introduzione al diritto commerciale Italiano*. Besedilo. Dostopno na: [Http://www.luiss.it/erasmuslaw/italia/index.htm](http://www.luiss.it/erasmuslaw/italia/index.htm) (31.3.2006).
- One Media. 2006. *Aliquote IRPEF*. Tabela. Dostopna na: [Http://taxelex.it/pag=72](http://taxelex.it/pag=72) (23.8.2006)
- Ragioneria. 2006. *Il piano dei conti on line*. Dostopno na: [Http://www.ragioneria.com/pdc/pdc.htm](http://www.ragioneria.com/pdc/pdc.htm) (10.5.2006).
- The Cardozo Institute. 2006. *Codice civile. Libro quinto*. The Cardozo Electronic Law Bulletin. Dostopno na: [Http://www.jus.unitn.it/cardozo/Obiter_Dictum/codciv/Lib5.htm](http://www.jus.unitn.it/cardozo/Obiter_Dictum/codciv/Lib5.htm) (31.3.2006).
- Unione Consulenti. 2006. *Studi di Settore 2005*. Besedilo. Dostopno na: [Http://unioneconsulenti.it](http://unioneconsulenti.it) (10.6.2006).
- Winters Chartered Accountants and Registered Auditors. 2006. *Capital Allowances*. Besedilo. Dostopno na: [Http://www.winters.co.uk/factsheets/capital_allowances.html](http://www.winters.co.uk/factsheets/capital_allowances.html) (10.7.2006).

Opomnik. 2005. Ljubljana: Davčna uprava Republike Slovenije.

- HeartMath LLC. 2006. *Albert Einstein Quotes*. Dostopno na: [Http://heartquotes.net/](http://heartquotes.net/) 20.6.2006
- Najdi.si. Citati 2006. Dostopno na: [Http://www.najdi.si/snsi/drobtine/index.jsp?dc=2](http://www.najdi.si/snsi/drobtine/index.jsp?dc=2) 20.6.2006

PRILOGE

Priloga 1 Dohodninska lestvica zvezne države New York za leto 2005

Priloga 2 Dohodninska lestvica mesta New York za leto 2005

Priloga 1 Dohodninska lestvica zvezne države New York za leto 2005

osnova v \$	fiksni znesek za			delež v %	
	samske	poročene izpolnjujejo			vodjo gospodinjastva
		skupno	ločeno		
8.000				4%	
8.000	11.000	320		+4,5 % nad 8.000	
11.000	13.000	455		+5,25 % nad 11.000	
13.000	20.000	560		+5,9 % nad 13.000	
20.000	100.000	973		+6,85 % nad 20.000	
100.000	500.000	6.453		+7,25 % nad 100.000	
500.000		35.453		+7,7 % nad 500.000	
<hr/>					
	16.000			4%	
16.000	22.000		640	+4,5 % nad 16.000	
22.000	26.000		910	+5,25 % nad 22.000	
26.000	40.000		1.120	+5,9 % nad 26.000	
40.000	150.000		1.946	+6,85 % nad 40.000	
150.000	500.000		9.481	+7,25 % nad 150.000	
500.000			35.856	+7,7 % nad 500.000	
<hr/>					
	8.000			4%	
8.000	11.000		320	+4,5 % nad 8.000	
11.000	13.000		455	+5,25 % nad 11.000	
13.000	20.000		560	+5,9 % nad 13.000	
20.000	100.000		973	+6,85 % nad 20.000	
100.000	500.000		6.453	+7,25 % nad 100.000	
500.000			35.453	+7,7 % nad 500.000	
<hr/>					
	11.000			4%	
11.000	15.000		440	+4,5 % nad 11.000	
15.000	17.000		620	+5,25 % nad 15.000	
17.000	30.000		725	+5,9 % nad 17.000	
30.000	125.000		1.492	+6,85 % nad 30.000	
125.000	500.000		8.000	+7,25 % nad 125.000	
500.000			35.187	+7,7 % nad 500.000	

Vir: http://www.tax.state.ny.us/pdf/2005/inc/it150_201i_2005.pdf, 27. 4. 2007

Priloga 2 Dohodninska lestvica mesta New York za leto 2005

osnova v \$	fiksni znesek za				delež v %
	samske	poročene izpolnjujejo		vodjo gospodinjstva	
		skupno	ločeno		
12.000					+ 2,907 %
12.000	25.000	349			+3,534 % nad 12.000
25.000	50.000	808			+3,591 % nad 25.000
50.000	100.000	1.706			+3,648 % nad 50.000
100.000	500.000	3.530			+4,05 % nad 100.000
500.000		19.730			+4,45 % nad 500.000
<hr/>					
21.600					+ 2,907 %
21.600	45.000		628		+3,534 % nad 21.600
45.000	90.000		1.455		+ 3,591 % nad 45.000
90.000	150.000		3.071		+ 3,648 % nad 90.000
150.000	500.000		5.260		+ 4,05 % nad 150.000
500.000			19.435		+ 4,45 % nad 500.000
<hr/>					
12.000					+ 2,907 %
12.000	25.000		349		+ 3,534 % nad 12.000
25.000	50.000		808		+ 3,591 % nad 25.000
50.000	100.000		1.706		+ 3,648 % nad 50.000
100.000	500.000		3.530		+ 4,05 % nad 100.000
500.000			19.730		+ 4,45 % nad 500.000
<hr/>					
14.000					+ 2,907 %
14.000	30.000			419	+ 3,534 % nad 14.000
30.000	60.000			970	+ 3,591 % nad 30.000
60.000	125.000			2.047	+ 3,648 % nad 60.000
125.000	500.000			4.418	+ 4,05 % nad 125.000
500.000				19.606	+ 4,45 % nad 500.000

Vir: http://www.tax.state.ny.us/pdf/2005/inc/it150_201i_2005.pdf, 27. 4. 2007

